

INSTAGRAM HUOLTAJIEN KANSSA TEHTÄVÄN YHTEISTYÖN TUKENA KAARNASTEN PÄIVÄKOTIRYHMÄSSÄ

5-6-vuotiaiden päiväkotiryhmän arkea sosiaalisessa mediassa

Tiivistelmä

Tekijä(t) Laherto, Petra	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 39 + 6 liitesivua	Valmistumisaika Kevät 2020
Työn nimi Instagram huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön tukena Kaarnasten päiväkotiryhmässä 5-6-vuotiaiden päiväkotiryhmän arkea sosiaalisessa mediassa		
Tutkinto Sosionomi (AMK)		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli lisätä vanhempien osallisuutta ja tietoisuutta lastensa päiväkotiarjesta sekä tukea huoltajien ja päiväkodin välistä yhteistyötä. Toimeksiantajana toimi Lehvätien päiväkotiryhmä. Tavoitteena oli ottaa Kaarnasten ryhmässä käyttöön sähköinen tiedotuskanava, eli yksityinen Instagram-tili, josta huoltajat voivat halutessaan seurata lastensa päiväkotiarkea ja olla vuorovaikutuksessa päiväkodin kanssa esimerkiksi kommentoimalla tai tykkäämällä kuvista. Tavoitteena oli myös luoda opas päiväkodin henkilökunnalle, minkä avulla he pystyvät jatkamaan Instagram -tilin ylläpitoa.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena. Aineisto kerättiin loka-marraskuussa 2019 sähköisen teemahaastattelun keinoin. Opinnäytetyötä varten haastateltiin päiväkodin johtajaa ja opinnäytetyöhön osallistuvan lapsiryhmä Kaarnasten varhaiskasvatuksen opettajia. Haastattelut toteutettiin sähköisesti yksilöhaastatteluina. Aineisto analysoitiin teemoittelun avulla.</p> <p>Haastatteluista tuli ilmi, että Kaarnasten ryhmän oma Instagram-tili oli toivottu lisä varhaiskasvattajien työhön etenkin heidän ja lasten huoltajien väliseen yhteistyöhön. Positiivista suhtautumista perusteltiin muun muassa Instagramin helppokäyttöisyydellä. Tililtä toivottiin ennen kaikkea päiväkodin toimintaa ja arkea näkyvämmäksi tuontia huoltajille. Lisäksi haastattelutuloksista nousi esiin, että Instagramin päivittämiseen ohjaava opas on varhaiskasvattajia motivoiva ja tarpeeksi informatiivinen silloin, kun se on yksinkertainen ja helposti jokaiselle ymmärrettävissä oleva, mutta kuitenkin inostava.</p>		
Asiasanat pedagoginen dokumentointi, huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö, Instagram		

Abstract

Author(s) Laherto, Petra	Type of publication Bachelor's thesis	Published Spring 2020
	Number of pages 39 + 6 appendises	
Title of publication Instagram in support of educational partnership at Kaarnaset kindergarten group Daily life of 5-6-years-old kindergarten group on social media		
Name of Degree Bachelor of Social Services		
Abstract <p>The purpose of this thesis was to increase the involvement and awareness of parents in their children's kindergarten and to support cooperation between guardians and day care. The goal of the thesis was to introduce an electronic information channel called Instagram where guardians can follow the activities of kindergarten. They can also interact with the kindergarten by commenting on pictures. Lehvätie's kindergarten was the commissioner of this thesis. A group of 5-6-years-old called Kaarnaset participated in the thesis. The goal of this thesis was also to create a guide to help kindergarten workers continue to maintain Kaarnaset Instagram account.</p> <p>The thesis was implemented as a functional study. The material was collected electronically during October and November using the method of a theme interview. For the thesis the day care leader and two teachers working in the Kaarnaset group were interviewed. The interviews were conducted individually and electronically. The material was analyzed using thematizing as a method.</p> <p>The interviews revealed that kindergarten's own Instagram account was desired addition to the work of teachers especially to help implement educational partnership. The positive attitude was justified by the fact that Instagram is easy to use. The wish was that the Instagram account would make the kindergarten activities more visible to guardians. The outcome also showed that the guide should be simple and easy to understand but also inspiring.</p>		
Keywords Pedagogical documentation, educational partnership, Instagram		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	OPINNÄYTETYÖN TAUSTAT	2
2.1	Lehvätien päiväkotia	2
2.2	Tarkoitus ja tavoite.....	3
3	PEDAGOGINEN DOKUMENTOINTI	4
4	HUOLTAJIEN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ.....	10
5	SOSIAALINEN MEDIA JA INSTAGRAM.....	13
6	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	17
6.2	Teemahaastattelu aineiston keruumenetelmänä.....	17
6.3	Teemoittelu aineiston analysointimenetelmänä.....	19
7	HAASTATTELUN TULOKSET	22
7.1	Pedagoginen dokumentointi	22
7.2	Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö	22
7.3	Sosiaalisen median kanava Instagram.....	23
7.4	Instagramin päivittämiseen ohjaava opas	24
8	INSTAGRAM-TILIN JA OPPAAN TOTEUTUS.....	26
8.1	Tilin ylläpito ja sisältö	26
8.2	Oppaan toteutus ja sisältö	28
9	YHTEENVETO	30
9.1	Johtopäätökset	30
9.2	Luotettavuus ja eettisyys.....	31
9.3	Hyödynnettävyys	32
	LÄHTEET	34
	LIITTEET	39

1 JOHDANTO

Nykyajan maailma on täynnä erilaisia älylaitteita ja medioita. Sosiaalisen median, eli somen, eri kanavien suosio on kasvanut viime vuosikymmenen aikana räjähdysmäisesti, ja nykypäivänä niitä käyttävät kaikenikäiset ympäri maailman. Somen monikäyttöisyys on tuonut täysin uusia mahdollisuuksia myös muun muassa varhaiskasvatuksen työkentille. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2018) mukaan esimerkiksi varhaiskasvattajien ja huoltajien välisessä yhteistyössä tulisi hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa nykypäivän mahdollisuuksien mukaisesti.

On tärkeää, että varhaiskasvatuksessa käytettäviä toimintamenetelmiä kehitetään ai-
kaamme soveltuvaksi, jotta ne vastaavat mahdollisimman hyvin lasten ja heidän per-
heidensä tarpeita. Koska sosiaalinen media on nykyään vahvasti läsnä arkipäivissämme,
miksi sen kautta ei voisi myös jakaa huoltajille lasten päiväkotiarjen tapahtumia ja koke-
muksia perinteisten kasvotusten tapahtuvien keskustelujen lisäksi? Entä miksi laadukka-
seen varhaiskasvatukseen oleellisesti kuuluvaa pedagogista dokumentointia ei voisi to-
teuttaa valokuvauksen ja videoinnin muodossa sähköisesti somea apuna käyttäen? Esi-
merkiksi päiväkodille oman Instagram-tilin perustaminen ja sen ylläpito ovat yksinkertaisia
tapoja lisätä huoltajien osallisuutta ja tietoisuutta lastensa päiväkodin toiminnasta. Lisäksi
etuna on julkaisujen reaaliaikaisuus. Tällaisesta sosiaalisen median ja päivähoidon yhdis-
tämisestä syntyi idea opinnäytetyölle.

Toimeksiannon opinnäytetyölle sain Lehvätien päiväkodilta. Toimeksiantajaksi valitsi Kaar-
nasten, eli 5-6-vuotiaiden lapsiryhmän, varhaiskasvattajineen osallistumaan opinnäytetyö-
prosessiin (Kouvola 2019). Opinnäytetyön tarkoituksena on lisätä huoltajien osallisuutta ja
tietoisuutta lastensa päiväkotiarjesta sekä tukea huoltajien ja päiväkodin välistä yhteis-
työtä. Tavoitteena on ottaa käyttöön sähköinen tiedotuskanava, eli yksityinen Instagram -
tili, josta huoltajat voivat halutessaan seurata lastensa päiväkotiarkea ja olla vuorovaiku-
tuksessa päiväkodin kanssa esimerkiksi kommentoimalla tai tykkäämällä kuvista. Lisäksi
tavoitteena on luoda yksinkertainen opas päiväkodin henkilökunnalle, minkä avulla he
pystyvät jatkamaan Instagram-tilin ylläpitoa.

2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTAT

2.1 Lehvätien päiväkoti

Opinnäytetyön toimeksiantaja ja toimintaympäristö on Lehvätien päiväkoti Koriolla Kouvo-
laan kuuluvassa kaupunginosassa. Tarkempi sijainti on keskustan ja urheilukentän lä-
hellä. Kyseinen kiinteistö, jossa päiväkoti sijaitsee, on melko uusi. Se on rakennettu
vuonna 2014, jolloin myös päiväkoti on aloittanut toimintansa. Lehvätien päiväkodissa toi-
mii tällä hetkellä kuusi eri ikäisille suunnattua ryhmää: Silmuset (1-2-vuotiaat), Käpysset (2-
3-vuotiaat), Neulaset (3-4-vuotiaat), Tuohiset (3-4-vuotiaat), Kaarnaset (5-6-vuotiaat),
sekä Naavaset (5-6-vuotiaat). Opinnäytetyöhön osallistuu Kaarnasten ryhmä. Lehvätien
varhaiskasvatusyksikön johtajana toimii Sari Krekula. (Kouvola 2019.)

Lehvätien päiväkodin 18.9.2019 päivitetty arvot toimikaudelle 2019-2020 koskevat seuraa-
via asioita:

- avoimuutta
- tasavertaisuutta
- yhdenvertaisuutta
- suvaitsevaisuutta
- lapsilähtöisyyttä
- lapsen osallisuutta
- yhteisöllisyyttä
- turvallisuutta
- ekologisuutta.

Näissä teemoissa keskitytään etenkin esimerkiksi luottamukseen, avoimeen tiedonkul-
kuun ja tasapuoliseen kohteluun kaikkien kesken. Lisäksi kiinnitetään huomiota ympäris-
töstä huolehtimiseen ja sen kunnioitukseen jokapäiväisessä arjessa sekä leikkiin oppimi-
sen välineenä. (Viitanen 2019.)

Päiväkodin lasten perheitä osallistetaan päiväkotiarkeen tällä hetkellä siten, että joka
syksy järjestetään vanhempainilta jokaisessa ryhmässä. Vuonna 2019 se toteutettiin 11.9
nimellä ”Perheiden liikuntailta”. Lisäksi Lehvätiellä järjestetään muita erilaisia tapahtumia,
kuten joulujuhlat, isovanhempien päivä ja ystävänpäivä. Usein keväisin on kevätjuhlien li-
säksi myös avoimien ovien päivä. Näiden tapahtumien lisäksi huoltajat osallistuvat myös

varhaiskasvatussuunnitelman tai esiopetussuunnitelman laatimiseen, arviointiin ja mahdollisiin tukipalavereihin lastensa asioihin liittyen. (Viitanen 2019.)

2.2 Tarkoitus ja tavoite

Tarkoituksena on lisätä huoltajien osallisuutta ja tietoisuutta lastensa päiväkotiarjesta, sekä tukea huoltajien ja päiväkodin välistä yhteistyötä. Tavoitteena on ottaa käyttöön sähköinen tiedotuskanava, eli yksityinen Instagram-tili, josta huoltajat voivat halutessaan seurata lastensa päiväkotiarkea, ja olla vuorovaikutuksessa päiväkodin kanssa esimerkiksi kommentoimalla tai tykkäämällä kuvista. Lisäksi tavoitteena on luoda yksinkertainen opas päiväkodin henkilökunnalle, minkä avulla he pystyvät jatkamaan Instagram-tilin ylläpitoa.

Opinnäytetyössä haetaan vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Millaisia tarpeita ja toiveita päiväkodilla on liittyen Instagram-tilin päivittämiseen?
2. Millainen opas motivoi päiväkodin henkilöstöä jatkamaan Instagram-tilin ylläpitämistä?

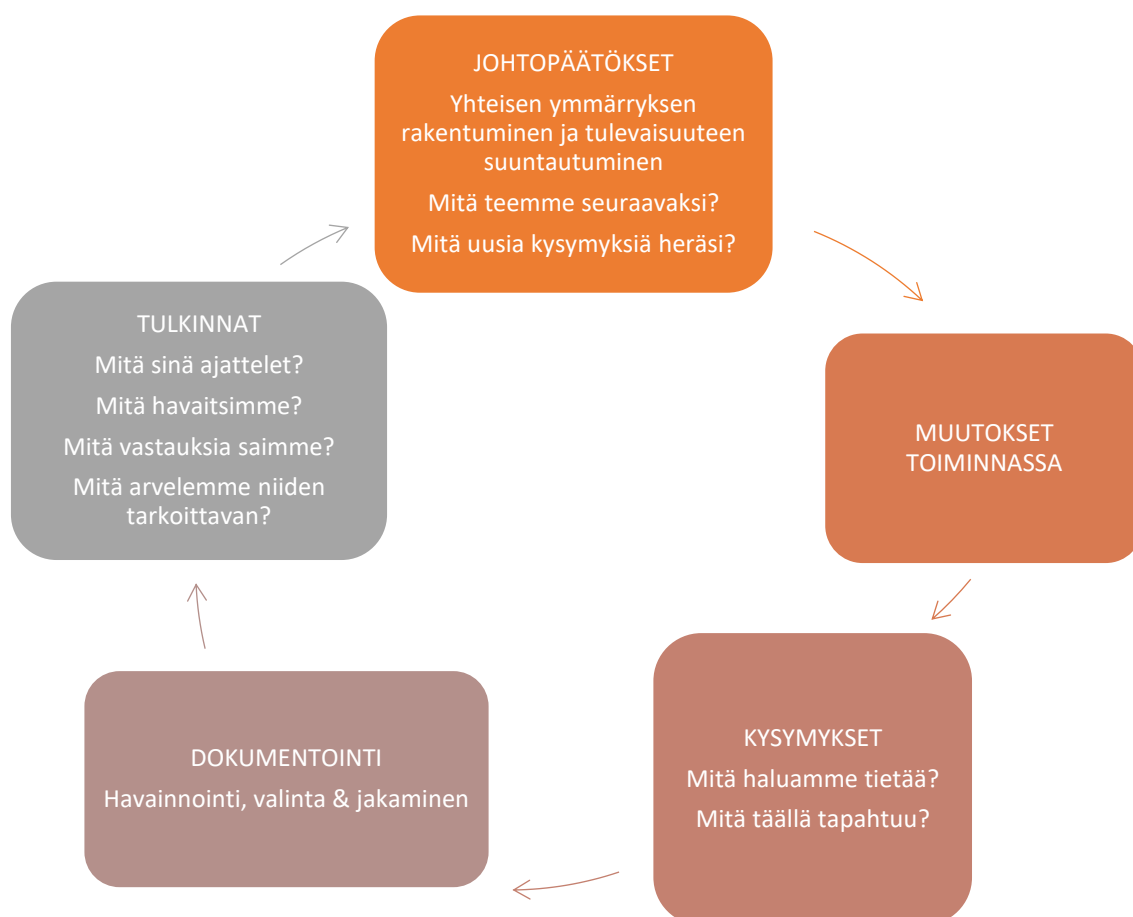
3 PEDAGOGINEN DOKUMENTOINTI

Tehokas dokumentointi kertoo kokemuksen tai tapahtuman. Se voi esimerkiksi auttaa ulkopuolista käsittämään jonkin tilanteen ja sen tarkoituksen. Erilaiset näytteet lapsen työskentelyn vaiheista kuuluvat varhaiskasvatuksen dokumentointiin (Seitz 2008). Dokumentointi muuttuu pedagogiseksi, kun se nähdään työkaluna, jonka avulla peilataan ja kehitetään tietoisesti ja tavoitteellisesti pedagogisia käytäntöjä (Dahlberg, Moss & Pence 2007, 138).

Pedagoginen dokumentointi on varhaiskasvatuksessa käytettävä keskeinen työmenetelmä, joka tukee varhaiskasvatuksen laadukasta suunnittelua, toteuttamista, arviointia, sekä toiminnan kehittämistä. Pedagogisen dokumentoinnin tavoitteina ovat lapsen paremmin tuntemaan oppiminen yksilönä, huoltajien osallisuuden lapsiensa varhaiskasvatukseen mahdollistaminen, lapsien välisten suhteiden ymmärtäminen sekä henkilökunnan ja lasten välisen vuorovaikutuksen luonteen tunnistaminen ja tiedostaminen. Lisäksi tavoitteena on varhaiskasvattajien kehittyminen ammatillisessa mielessä (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 10).

Pedagoginen dokumentointi varhaiskasvatuksessa mahdollistaa esimerkiksi lasten ja heidän huoltajiensa osallistumisen toiminnan arviointiin, suunnitteluun ja kehittämiseen (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 37). Dokumentoituun toimintaan tulee siis palata yhdessä lasten kanssa (Turja 2017, 49). Kyseessä ei kuitenkaan ole pedagoginen dokumentointi, jos dokumentit eivät johda reflektivaan keskusteluun tai edes toiminnan arviointiin ja suunnitteluun tai muun toimintakulttuurin muokkaukseen. Tällöin kyse on enemmänkin varhaiskasvatuksen tallentamisesta. (Rintakorpi 2018, 28.)

Pedagoginen dokumentointi on loppumaton prosessi. Prosessissa havainnot, dokumentit ja niiden tulkinta muodostavat yhdessä ymmärryksen pedagogisesta toiminnasta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 37.) Lisäksi se on luonnollinen tapa tuoda lasten oppimat asiat ja heidän kehitysvaiheensa näkyväksi (Seitz 2008). Pidemmältä ajalta prosessin aikana kerätyt dokumentit mahdollistavat pedagogisen toiminnan arvioinnin ja henkilöstön toiminnan itsearviointin, jotka ovatkin todella tärkeitä laadukkaassa varhaiskasvatuksessa (Opetushallitus 2019). Kuviossa alla on kuvattuna pedagogisen dokumentoinnin prosessi Rintakorven ja Vihmari-Henttosen (2017) mukaan ja kuvio antaa konkreettista pedagogisen dokumentoinnin prosessin loppumattomuudesta.

Kuvio 1. Pedagogisen dokumentoinnin prosessi (mukailtu Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017)

Opetushallituksen (2019) mukaan ei pedagogiselle dokumentoinnille ole yhtä ainuttakaan oikeaa toteutustapaa. Lapsen toimintaa, näkemyksiä ja kokemuksia voidaan kerätä ja tallentaa lukuisilla eri keinoilla, kuten esimerkiksi havainnoimalla, musisoimalla yhdessä lapsen kanssa, keskustelemalla, valokuvia ottamalla tai haastattelemalla. Myös lapsi itse voi dokumentoida itselleen tärkeitä asioita esimerkiksi piirtämällä tai valokuvaamalla. Lapsen dokumentit voidaan tallentaa esimerkiksi lapsen portfolioon tai jonkinlaiseen mahdollisesti käytössä olevaan sähköiseen ympäristöön.

Dokumentointiin voivat osallistua varhaiskasvattajien lisäksi muutkin asianomaiset, kuten lapset ja vanhemmat. Sen lisäksi, että kasvattajat dokumentoivat monipuolisesti lasten toimintaa, kannattaa myös lapset ja huoltajat ottaa mukaan valokuvaukseen, videoiden tekemiseen tai muunlaiseen dokumentointiin. Toimiessa näin, osallistetaan heitä jo dokumentoinnin kohteiden valikoitumisessa. Erityisesti lasten osallistaminen on tärkeää, sillä silloin he muuttuvat dokumentoinnin objekteista subjekteiksi, eli aktiivisiksi toimijoiksi. Näin dokumentointiin liittyvä valta jakautuu tasaisesti. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 84.)

Chaillen ja McCormick Davisin mukaan pedagoginen dokumentointi voi sisältää valokuvia lasten toiminnasta tai tuotoksista (Rajala 2019). Valokuvaaminen on konkreettinen ja usealle tuttu ja helposti lähestyttävä väline, jota on totuttu käyttämään esimerkiksi erityisissä hetkissä, kuten matkamunistojen taltioimisessa (Bardy & Känkänen 2005, 83). Halkolan (2009, 13) mukaan valokuvan avulla voidaan tuoda esiin asioita, joihin sanat eivät riitä. Valokuvat ovat merkityksellinen asia, joissa ovat läsnä tunteet ja muistot. Valokuvien avulla voidaan lukea ihmisten välisiä suhteita, asentoja ja ilmeitä, sekä niiden avulla voidaan myös muistella menneitä asioita. (Bardy & Känkänen 2005, 83.) Valokuvat dokumenttina auttavat säilömään myös oivalluksen, onnistumisen ja oppimisen hetkiä ja havaitsemaan muutoksen (Roos 2016, 156). Lisäksi valokuvaus antaa mahdollisuuden myös lapsen ja huoltajan vuorovaikutussuhteelle. Valokuva innoittaa lasta helposti kertomaan esimerkiksi päiväkotipäivän tapahtumista huoltajalle, ja samalla vastaavasti huoltaja saa tilaisuuden kysellä erilaisia asioita valokuvan perusteella. Näin huoltajalla on mahdollisuus päästä hetkeksi sisään lapsen maailmaan, mikä taas usein on lapselle merkittävä asia hänen omassa kokemusmaailmassaan. (Harju 2009, 230-232.)

Mihin pedagogisella dokumentoinnilla sitten pyritään? Dokumentoinnilla on pedagogisuuden suhteen tärkeä asema lapsen identiteetin ja toimijuuden kehittymisessä ja vahvistamisessa. Toimijuus voidaan määritellä yksilön tai ryhmän kykynä toimia omaehtoisesti eri tilanteissa. Toimijuuteen liittyvät vahvasti myös käsitteet osallisuus, vapaaehtoisuus, vaikutus- ja valinnanmahdollisuus. Toimijan ikä, sukupuoli, kulttuuritausta, asema yhteiskunnassa, sukupolvisuhteet, ympäristö ja toiminnan ajankohta vaikuttavat siihen, millaiseksi yksilön toimijuus lopulta muodostuu. Toimijuutta voi olla esimerkiksi se, että tarjoaa omaa osaamista toisen avuksi tai se, että osaa pyytää apua ja tietää keneltä ja miten sitä voi itse pyytää. Yksilön toimijuutta arvioitaessa otetaan huomioon, mitä ihminen osaa, kykenee, haluaa, tuntee, voi ja mitä hänen täytyy tehdä. Toimijuuden tunne on tärkeä osa yksilön sosioemotionaalisisessa hyvinvoinnissa, ja se on vahvasti yhteydessä elinikäiseen oppimiseen. Koska dokumentoinnin avulla voidaan tallentaa erilaisia lapsen toimijuuden hetkiä, pedagoginen dokumentointi voi näin vahvistaa lapsen käsitystä omasta toimijuudesta ja kyvystä toteuttaa sitä käytännön tasolla. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 60-61.)

Pedagogisella dokumentoinnilla pyritään myös tukemaan lapsen metakognitiivisen ajattelun kehittymistä. Metakognitiota käytetään oman ja toisten ajattelun ajattelusta, ja tällaisten valmiuksien kehittyminen vaatii aikaa ja ajattelun prosessiin antautumista. Lapsen voi olla vaikea palata menneisiin ajatuksiin, joten kasvattajat voivat tukea metakognitiivisen ajattelun kehittymistä dokumentoimalla lapsen työskentelyprosessia ja kysymällä jo työskentelyn aikana, mitä he ajattelevat. Pedagoginen dokumentointi konkretisoi ajattelua ja

oppimista toiminnan eri vaiheissa ja toimii ajattelun tietoisena seuraamisen ja kontrolloinnin välineenä. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 62.)

Lapsen toiminnan ja oppimisen tutkimisen lisäksi pedagoginen dokumentointi auttaa tutkimaan ja kehittämään myös kasvattajan toimintaa. Kun dokumentteja reflektoidaan, voidaan tutkia, mikä on kullekin lapselle ominainen tyyli työskennellä, hankkia tietoa tai kehittää omaa oppimistaan. Näiden tietojen avulla myös kasvattaja voi muokata omaa toimintaansa ja kehittää toimintansa erilaisia tarkoitusta, sisältöjä ja käyttämiään työmenetelmiä entistä paremmin lapsen oman kehittymisen ja oppimisprosessin tueksi. Näin pedagogisen dokumentoinnin prosessin aikana myös kasvattaja voi kehittyä ammatillisesti. Pedagogisen dokumentoinnin tarkoituksena ei kuitenkaan ole asettaa lasta, eikä kasvattajaa niin sanotulle huono-hyvä-asteikolle, vaan prosessissa pyritään löytämään yksilön kannalta merkittäviä oppimisen ja hyvinvoinnin tekijöitä. (Rintakorpi 2009, 86.)

Pedagoginen dokumentointi nähdään myös lasten osallisuuden tukemisena. Koska osallisuus on mukana kaikessa lapsen toiminnassa, on sen määrittely melko haastavaa. Varhaiskasvatuksessa osallisuuden käsite voidaan sen selkeyttämiseksi ryhmitellä se esimerkiksi siten, että osallisuus arjessa koskee lapsen osallisuutta päiväkodin arjessa, rutineissa ja perustoiminnoissa, joissa lapsi on toimijana. Osallisuus sosiaalisessa kanssakäymisessä ja ryhmätoiminnassa taas liittyy vuorovaikutuksellisuuteen ja yhteiseen ryhmätoimintaan, jossa oleellisena asiana on osallistujien tasa-arvoisuus. Kokemuksen tasolla osallisuus taas paneutuu jokaisen lapsen yksilöllisiin kokemuksiin omasta osallisuudestaan päiväkotiyhteisössä. (Leinonen 2014, 36.) Koska pedagogisessa dokumentoinnissa lapsen toiminta ja ajattelu nostetaan lapsen ja kasvattajien yhteisessä oppimisprosessissa keskeiseksi asiaksi, on sillä välitön yhteys lapsen osallisuuteen. Pedagoginen dokumentointi suuntaa huomiota dialogiin, joka liittyy läheisesti voimistumiseen ymmärrykseen lapsen osallisuudesta kulttuurisena toimijana ja kansalaisena. Kasvattajia pyritään ammentamaan ideoita työhönsä pedagogisen dokumentoinnin kautta, eikä perinteisin keinoin omia kokemuksiaan, tutkimuksia tai työkirjoja apunaan käyttäen. Tällöin myös lapsen osallisuus kasvaa ja näkyy päiväkodin toiminnassa. (Mäkitalo, Nevanen, Ojala, Tast, Veninen & Vilpas 2009, 199-201.)

Rintakorven ja Vihmari-Henttosen mukaan (2017, 66) kokonaisvaltaisemmasta näkökulmasta pohdittuna pedagogisen dokumentoinnin yksi merkittävimmistä tehtävistä on yhdistää lapsen elämään olennaisesti kuuluvat elinpiirit eli muun muassa koti, päiväkoti ja esimerkiksi mummola. Tavoitteena on kokonaisuus, jossa lapsi oppii, kasvaa ja voi hyvin. Pedagogisessa dokumentoinnissa lapsen perheen ja varhaiskasvatuksen tarinat ja

kulttuurit yhdistyvät lapsen kasvun ja oppimisen kanssa, jolloin se voi myös toimia lapsen eri elämänpiirien välillä vuorovaikutusta lisäävänä työkaluna.

Etiikka ja tietosuoja

Lastensuojelun Keskusliiton julkaisemassa Ojalan kirjoittamassa lasten kuvaamiseen ja haastatteluun liittyvässä oppaassa (2011, 5) käsitellään yleistasoisia ohjeita alaikäisen kuvaamiseen ja todetaan, että lasten esiintyminen erinäisissä viestinnän kanavissa vaatii aikuiselta tavanomaista enemmän harkintakykyä, sillä lapsi omaa suuremman yksityisyyden suojan verrattuna aikuiseen. Alaikäinen on aina aikuista haavoittuvaisempi liittyen julkisuuteen, sillä lapsi ei osaa itse arvioida yksityisyyden suojaansa. Lapselle ei myöskään saa aiheutua valokuvaushetkellä minkäänlaista vahinkoa, eikä häntä saa saattaa alttiiksi esimerkiksi kiusaamiselle tai syrjinnälle. Turvallisuuden tuntua lapselle tuo se, että valokuvaustilanteessa kuvaajan lisäksi paikalla on joku lapselle tuttu aikuinen.

lhanteellista olisi, että lapset itse saisivat vaikuttaa toimintansa dokumentointiin mahdollisimman paljon: mitä, milloin ja miten dokumentoidaan, miten kyseisiä dokumentteja käytetään tai salliiiko lapsi lainkaan dokumentointia. Käytännössä lapset saavat kuitenkin mahdollisuuden vaikuttaa tähän vain harvoin. Vuonna 2015 kolmessatoista eri Suomen kunnasta kerätty aineisto paljastaa, että alle 20 prosenttia varhaiskasvatuksen piirissä olleista lapsista dokumentoi toimintaansa edes jonkin verran ja alle kaksi prosenttia lapsista dokumentoi toimintaansa runsaasti. Näistä tuloksista voidaan siis päätellä, että lapsen ääni kulkee usein kasvattajan suodattimen läpi, ja se taas saa kyseenalaistamaan sitä, miten eettistä tällainen aikuislähtöinen dokumentointi ylipäänsä on. Tuskin kukaan aikuinenkaan haluaisi, että heidän elämäänsä, työsuorituksiaan, heikkoja hetkiään tai henkilökohtaisia keskustelujaan kavereidensa kanssa tallennettaisiin valokuviin tai muistiinpanoihin ilman heidän omaa suostumustaan ja lisäksi levitettäisiin ne perheen tai työyhteisön ruodittavaksi ilman omaa vaikutusmahdollisuutta siihen, mitä, milloin ja miten dokumentoidaan. Herää kysymys, onko oikein, että aikuinen tai toinen lapsi voi kamera tai kynä kädessään milloin tahansa tunkeutua muiden lasten leikkeihin tai keskusteluihin? (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 52.)

Kuka taas voi antaa luvan lasten kuvaamiselle tai kuvien julkaisulle? Usein ajatellaan, että huoltajien lupa on riittävä, mutta YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen, sekä lain mukaan alaikäisellä on sama yksityisyydensuoja kuin täysikäiselläkin, ja lapsilla on oikeus omiin kuviinsa. Kyseenalaista kuitenkin on, miten hyvin esimerkiksi 2-vuotias tai vielä 6-vuotiaskaan lapsi voi ymmärtää esimerkiksi kuvien laittamisesta nettiin. Varhaiskasvattajilla onkin suuri vastuu, miten lasten kuvia käytetään. Lasten kuvaaminen työntekijöiden omilla älylaitteilla ei esimerkiksi ole järkevää eettisesti tai lasten tietosuojan kannalta, koska tällöin

kuvat sekoittuvat työntekijöiden omien vapaa-ajan kuvien kanssa. Dokumentointilaitteet on siis saatava työn puolesta, ja niitä on käytettävä tietosuoja kunnioittaen. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 52.)

Tärkeää dokumenttien totuudenmukaisuutta tai oikeellisuutta miettiessä on muistaa, että dokumentit ovat vain otteita elämästä, eivät koko totuus tai totta sellaisenaan. Kaiken tyyppisen dokumentoinnin lähtökohtana on sattumanvaraisuus: kun dokumentoija havainnoi tiettyä asiaa tai lasta, hän kääntää samalla selkensä muille tapahtumille ja lapsille. Dokumentit ja niiden merkitys avautuvat parhaiten, kun niiden rinnalle saadaan tulkintoja niiltä henkilöiltä, ketä dokumentit koskevat. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 53.)

4 HUOLTAJIEN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ

Huoltajien ja päiväkodin yhteistyötä kutsutaan käsitteillä huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö tai kasvatuskumppanuus. Näillä käsitteillä tarkoitetaan päivähoidon ammattilaisten ja huoltajien välistä dialogista vuorovaikutusta, jolla on tärkeä merkitys varhaiskasvatuksessa. (Kanninen & Sigfrids 2012, 133.) Dialogisuus on vuoropuhelua, joissa kuuntelu ja puhuminen ovat molemmat yhtä tärkeitä. Vuoropuheluissa tavoitteina on moniäänisyys, joka tarkoittaa, ettei niissä pyritä hallitsemaan toisten näkemyksiä. (Eriksson & Arnkil 2012, 40.) Keskustelussa on tarkoitus nostaa esiin monia näkökulmia, eikä kukaan ole väärässä. Lopputuloksena syntyy kaikille uudenlaista tietoa. (Eriksson 2002, 69.)

Tarkoitus on, että huoltajat ja päiväkodin kasvattajat jakavat kasvatustehtävän (Kanninen & Sigfrids 2012, 133). Sekä huoltajilla, että päiväkodin kasvattajilla on arvokasta tietoa lapsesta hänen kasvuaan ja kehitystään silmällä pitäen ja kasvatuskumppanuudessa yhdistyvätkin ammattilaisten osaaminen ja asiantuntemus sekä huoltajan oman lapsen tuntemus lapsen hyvinvointia tukevalla tavalla (Lämsä 2013, 51).

Kasvatuskumppanuudessa tärkeää on, että lapsen kehitykseen, hoitoon ja kasvatukseen liittyviä kysymyksiä jaetaan ja reflektoidaan mahdollisimman avoimesti. (Kanninen & Sigfrids 2012, 133.) Kasvatuskumppanuus syntyy alun perin lapsen yksilöllisistä tarpeista, ja sitä ohjaa koko ajan olennaisesti tavoite lapsen edun ja oikeuksien toteuttamisesta. Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön tarkoituksena on, että lapsi tulee nähdyksi, ymmärretyksi ja kannatelluksi kokonaisvaltaisesti. Huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä keskiössä on lapsen leikin, toiminnan, kokemusten sekä tarpeiden, ja toiveiden havainnoiminen. Se mitä ja miten hänen kanssaan puhutaan, on merkityksellistä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 14.)

Toimivassa yhteistyössä yhdistyy lapselle tärkeiden ihmisten, huoltajien ja hoitajien ymmärrys ja tieto lapsesta. Tarkoituksena on kuitenkin pitää vanhemmuus ensisijaisena ihmissuhteena, ja sitä pyritäänkin tukemaan lisäämällä huoltajien käsitystä lapsen tarpeita ja kehitysvaiheita kohtaan. Tämä on tärkeää etenkin silloin, kun huoltajien jaksaminen on vaikeaa tai heidän verkostonsa ei ole kykenevä tarjoamaan riittävää tukea vanhemmuuteen. (Kanninen & Sigfrids 2012, 33.)

Luottamuksellinen vuorovaikutus mahdollistaa huoltajien ja päiväkodin työntekijöiden välisen yhteistyön haastavissa tilanteissa, esimerkiksi huolen ilmaantuessa lapsen hyvinvoinnista (ePerusteet 2019). Usein huoltajat kaipaavat vertaistukea toiselta vanhemmalta tai muulta läheiseltä, jonka kanssa pohtia arjen kasvatuskysymyksiä. Huoltajat huolehtivat siitä, millä tavoin kasvattaa lastaan. He janoavat tietoa esimerkiksi siitä, millaiset asiat

kuuluvat normaaliin kehitykseen, ja millaiset taas eivät. Huoltajat kokevat epävarmuuden ja neuvottomuuden tunteita esimerkiksi lapsen rajojen asettamisesta. Kun kasvattajan ja huoltajien keskinäinen luottamus toimii, voivat huoltajat keskustella näistä asioista avoimesti kasvattajien kanssa. On kuitenkin tärkeää, ettei kasvattajan neuvoja tarjoava asiantuntijapuhe jätä huomiotta sitä tietämystä, mitä huoltajalla lapsen kanssa elettyjen vuosien jälkeen lapsesta on. (Kaskela & Kekkonen 2006, 16.)

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö nousee erityisen merkittäväksi varsinkin siirtymävaiheissa, kuten lapsen aloittaessa päivähoiton, vaihtaessa päiväkotia tai aloittaessa esiopetuksessa. Tällaisissa tilanteissa kasvattajan tehtävä kasvatuskumppanuudessa on ohjata lasta luomaan terve suhde uudenaikaiseen, ja yllätykselliseen päivähoiton tarjoamaan kasvuympäristöön. Samaan aikaan kasvattajan tulee kuitenkin auttaa lasta ylläpitämään ja organisoimaan uudelleen suhdettaan vanhaan. (Kaskela & Kekkonen 2006, 14.)

Kasvatustyöhön liittyy arvoja, tavoitteita ja vastuuta. Näistä seikoista on tärkeää keskustella sekä henkilöstön, että huoltajien kanssa. Yhteistyön tulee olla vuorovaikutuksellista ja se edellyttääkin varhaiskasvatuksen ammattilaisilta aktiivisuutta ja aloitteellisuutta heti lapsen päivähoiton aloituspäivästä lähtien. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 34.) Yhteistyön perustana oleva tutustuminen vaatii kuitenkin aikaa. Huoltajien ja varhaiskasvattajien yhteiset kohtaamiset ovat usein lyhyitä, ja lapsiryhmät muuttuvat koko ajan sekä lasten, että kasvattajienkin osalta. Siksi vuorovaikutuksen ylläpitäminen on molempien osapuolien tehtävä. (Rissanen 2014, 11.)

Lasten yksilölliset tarpeet, perheiden moninaisuus sekä huoltajuuteen tai vanhemmuuteen liittyvät kysymykset huomioidaan yhteistyössä. Keskusteluissa huoltajien ja henkilöstön välillä on mahdollista käyttää myös tulkia, jotta molemminpuolinen ymmärrys voidaan taata. Lisäksi yhteistyössä voidaan hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 34.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018) todetaan, että huoltajille on järjestettävä mahdollisuus osallistua päivähoiton toiminnan ja kasvatuksellisen työn tavoitteiden suunnitteluun ja edistämiseen yhdessä henkilökunnan ja lasten kanssa. Varhaiskasvattajien ja huoltajien keskustelulla on merkittävä tehtävä laadittaessa varhaiskasvatussuunnitelmaa. (ePerusteet 2019.) Yhteistyön merkitys huoltajien kanssa nousee esiin etenkin suunniteltaessa ja toteutettaessa lapsen kehittymisen ja oppimisprosessin tukemista (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 34).

Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskuksen julkaisemassa tutkimuksessa (Leinonen, Purola, Rautavaara-Hämäläinen & Venninen 2011) tarkasteltiin käsityksiä pääkaupunkiseudun päiväkotien lasten huoltajien osallisuudesta. Tutkimukseen pyydettiin

osallistumaan yli 5000 varhaiskasvattajaa ja vastausprosentiksi tuli 76 prosenttia. Tutkimukseen osallistuneiden vastauksista tuli ilmi, että vanhempien osallisuus lastensa päivähoidon nähtiin sekä epätietoisuuden ja monien kysymysten, että myös onnistuneiden kokemusten ja toimivien käytänteiden kautta. Huoltajien osallisuuden mahdollisiksi esteiksi nähtiin muun muassa heidän oma ja varhaiskasvattajien kiire, kulttuurierot ja kielimuuri sekä tilojen vähyys. Osallisuutta mahdollisesti lisäävänä tekijänä mainittiin teknologian hyödyntämisen aloittaminen päiväkodissa. Huoltajat kokivat, että päiväkodin työntekijät voisivat esimerkiksi sähköpostitse kirjoittaa lyhyen viestin päiväkodin toiminnoista ryhmätasolla viikoittain.

Erilaisia tieto- ja viestintäteknologian muotoja hyödynnetään vuorovaikutuksessa huoltajien kanssa. Yhteistyö heidän kanssaan saattaa parhaimmassa tapauksessa tukea myös huoltajien välistä vuorovaikutussuhdetta. Huoltajien verkostoituminen keskenään ja yhteiset aktiviteetit erilaisissa tilaisuuksissa antaa tukea henkilökunnan työlle, ja edistää yhteisöllisyyttä. (ePerusteet 2019.)

5 SOSIAALINEN MEDIA JA INSTAGRAM

Viime vuosina internet on muuttunut paljon. Varmasti suurin muutos on tapahtunut sen nykypäivänä tarjoamissa mahdollisuuksissa: käyttäjät voivat nykyään julkaista omia sisältöjään monessa eri sosiaalisen median kanavissa, ja olla monipuolisesti vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa netin välityksellä. Sosiaalisen median, eli somen suosio, onkin noussut kaikenikäisten keskuudessa, ja tällä hetkellä enemmistö Suomessa käyttää aktiivisesti sen mahdollistamia palveluja. (Pönkä 2014, 9, 121.) Somen tunnuspiirteisiin kuuluvat helppokäyttöisyys ja maksuttomuus. Erilaisia kanavia on paljon, kuten esimerkiksi yhteisöpalvelu Facebook, sekä kuvan- ja videonjakopalvelu Instagram. Sosiaalinen media poikkeaa perinteisemmästä joukkoviestinnästä siten, että sen käyttäjät eivät ole vain vastaanottajien asemassa, vaan voivat lisäksi esimerkiksi kommentoida, tutustua keskenään, merkitä suosikkejaan ja jakaa sisältöä. (Hintikka 2019.) Suomalaisille lapsille ja nuorille teetetyin kyselytutkimuksen tulosten perusteella suosituimmat sosiaalisen median kanavat olivat vuonna 2016 Whatsapp, Youtube, Facebook ja Instagram (ebrand Suomi Oy & Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut, 2016).

Mihin sosiaalista mediaa käytetään? Tilastokeskuksen vuonna 2017 teettämään vapaa-aikatutkimukseen vastanneista suurin osa kertoi sosiaalisen median käytön liittyvän ystäviin ja tuttaviiin. Yli puolet vastanneista totesivat sosiaalisen median käytön liittyvän perhe- ja sukulaissuhteisiin. (Tilastokeskus 2017.) Yksi merkittävimmistä sosiaalisen median eduista onkin se, että sitä kautta ihmiset voivat ylläpitää sosiaalisia suhteita, saada vertaistukea ja voimaantumaa (Lastensuojelun Keskusliitto 2016).

Jo olemassa olevien ja uusien sosiaalisten suhteiden solmimisen, ja ylläpitämisen mahdollistamisen lisäksi sosiaalinen media tarjoaa myös muita hyötyjä ja mahdollisuuksia. Se tarjoaa muun muassa paikan tiedonhankintaan ja uudenlaisiin näkökantoihin tutustumiseen, erilaisiin mielipiteisiin ja yksilölle ennennäkemättömiin ajatuksiin. Lisäksi sosiaalisen median käyttö harjoittaa itseilmaisua ja mediataitoja. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2019.)

Sosiaalisen median käytöllä on myös omat haasteensa ja riskinsä. Sosiaalisen median käyttö on nopeaa, ja henkilökohtaisten tai yksityisten tietojen leviäminen on mahdollista. Erilaisissa sovelluksissa tai nettisivustoilla tapahtuu myös anonyymiyden mahdollistamaa kiusaamista etenkin nuorten keskuudessa. Lisäksi riskinä on erilaisten huijausten tai groomingin, eli seksuaalisen hyväksikäytön valmistelun uhriksi päätyminen. Sosiaalinen media vie myös nykypäivänä paljon aikaa tärkeämmiltä asioilta, kuten opiskelulta, harrastuksilta ja levolta. (Keipi 2015.)

Varhaiskasvatusmaailmassa huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö ja sosiaalinen media nivoutuvat nykyaikana myös yhteen. Sosiaalisessa mediassa avainasemassa ovat vuoro-vaikutus, jakaminen ja verkostoituminen, eli samat asiat, jotka liittyvät myös huoltajien ja päiväkodin henkilöstön yhteistyöhön. Somen käyttö viestintäkanavana mahdollistaa myös nykyaikaisen perheiden kiireisen elämäntyylin: jos vanhempi ei lapsenhakutilanteessa ehdi vaihtamaan kovin montaa sanaa hoitopäivästä, voi hän kuitenkin nähdä päivän tekemisiä päiväkodin somekanavista. (Lämsä 2013, 131.)

Opinnäytetyössä käytetty sosiaalisen median kanava on Instagram. Instagram on muun muassa älypuheliiniin ja tabletteihin ladattava helppokäyttöinen Facebookin omistama kuvanjakopalvelu, joka avattiin lokakuussa 2010. Ikäraja sovelluksen käyttöön on 13 vuotta. Instagram avattiin alun perin vain Applen laitteille, mutta myöhemmin se julkaistiin myös muille älylaitteille. Esimerkiksi vuonna 2014 Instagramiin rekisteröityneitä käyttäjiä oli Suomessa noin 300 tuhatta ja kuukausittainen käyttäjämäärä koko maailmassa oli 200 miljoonaa (Pönkä 2014, 121.) Vuoden 2013 tilastojen mukaan sovelluksessa jaettiin päivittäin viisi miljoonaa kuvaa tai videota (Miles 2014, 6).

Sovellus perustuu käyttäjien älylaitteen kameraan ja kuvakirjastoon. Kun Instagram -käyttäjä ottaa valokuvan tai videon, ja haluaa lisätä sen omalle tililleen, voi hän sovelluksessa ennen julkaisua halutessaan esimerkiksi rajata tallennetta tai lisätä siihen visuaalisia efektejä tai kehykset. Kun mahdolliset muokkaukset on tehty, käyttäjä voi halutessaan lisätä kuvaansa kuvatekstin. Kuvateksti voi sisältää pelkkää tekstiä, mutta myös hashtageja, jotka niin sanotusti kategorioivat julkaisun liittyväksi johonkin tiettyyn aiheeseen. Hashtagien kautta julkaisu voi saavuttaa omien seuraajien lisäksi muitakin aiheesta kiinnostuneita ihmisiä, sillä hashtageja voi myös hakea ja sitä kautta päästä selaamaan pelkästään aiheeseen liittyviä kuvia tai videoita. Lopulta käyttäjä julkaisee tallenteen Instagram-profiilissaan, jolloin julkaisu on näkyvillä seuraajien kuvavirrassa, eli feedissä, ja siitä voi tykätä painamalla sydäntä julkaisun kohdalla tai kommentoida kommenttialueella julkaisun alapuolella. (Miles 2014, 7.)

Julkaisuja voi lisätä myös tarinaominaisuuden kautta, joka on yksi Instagramin uusimmista ominaisuuksista. Stories -toiminta oli jo ennalta tuttu muista sosiaalisen median kanavista, mutta vuonna 2018 se lisättiin myös Instagramiin. Nämä tarinat perustuvat siihen, että ne ovat näkyvissä muille käyttäjille vain vuorokauden ajan. Niiden avulla pystyy jakamaan esimerkiksi kuulumisiaan nopeasti ja helposti, kuvien, videoiden tai tekstin muodossa, eivätkä ne jää pysyvästi näkyville, kuten normaalit kuvavirtaan lisättävät Instagram -julkaisut. Toinen erityisominaisuus tarinoissa on, että käyttäjä pystyy näkemään, ketkä muut käyttäjät tarinan ovat katsoneet. Tarinoissa hyödynnetään koko älylaitteen näyttöä

(Instagram 2019). Tarinaominaisuuden sisällön julkaisemisen uskotaan menevän suosiaan pian ohitse muista sosiaalisen median kerrontamuodoista. (Suomen Digimarkkinointi Oy 2019.)

Suurin osa Instagramin käyttäjäprofiileista ovat julkisia, jolloin kaikki sinne lisätyt kuvat ja videot ovat kaikille nähtävissä. Instagramin asetuksista profiilin saa kuitenkin muutettua myös yksityiseksi, jolloin ainoastaan seuraajina olevat käyttäjät näkevät lisätyt julkaisut. Yksityiset käyttäjät hyväksyvät seuraajansa erikseen seurauspyyntöjen kautta, mutta julkisia käyttäjiä voi kuka tahansa alkaa seuraamaan ilman erillistä hyväksyntää. (Pönkä 2014, 9-10.)

Edellä mainittujen ominaisuuksien lisäksi Instagram on myös yhteisöllinen palvelu, ja siihen sisältyy käyttäjien väliset seuraamissuhteet, julkaisujen kommentoinnin ja tykkäämisen. Käyttäjät voivat myös lähettää toisilleen viestejä kuvina, videoina tai tekstinä. Kun erinäisissä kyselyissä on selvitetty syitä juuri tämän palvelun käyttöön, ovat monet määrittäneet tärkeimmäksi motiiviksi yhteydenpidon sukulaisiin, ystäviin ja tuttaviiin. Tulosten perusteella ihmiset kokevat tällaisen yhteydenpidon paljon tärkeämpänä asiana, kuin esimerkiksi Instagramin käytön uusien tuttavuuksien etsimiseen tai julkkisten tilien seuraamiseen. (Pönkä 2014, 9.)

Yksityisten ihmisten lisäksi myös erilaiset organisaatiot, yritykset ja brändit käyttävät nykyään Instagramia hyödykseen tuotteidensa tai palveluidensa markkinoinnissa, oman tunnettavuutensa kasvattamisessa tai yleisen keskustelun herättämisessä. Koska nykypäivänä ihmiset ovat ison osan päivästänsä läsnä sosiaalisen median maailmassa, tavoittavat esimerkiksi mainokset Instagramissa paljon enemmän ihmisiä, mitä vaikkapa sanomalehtimainokset tavoittavat. (Miles 2014, 10.) Lisäksi sosiaalisessa mediassa tapahtuva markkinointi on halvempaa (Kortesuo 2014, 52). Johtavat suomalaisyritykset, kuten Fazer ja Valio löytyvät myös Instagramista. Fazerin Instagram-tili on saavuttanut noin 91 tuhatta ja Valion noin 54 tuhatta seuraajaa. (Pönkä 2019, 52.) Varhaiskasvatuksen työkentällä esimerkiksi Keravalla sijaitsevalla yksityisellä Aito -päiväkodilla on julkinen Instagram-tili, jota henkilöstö päivittää säännöllisesti. Tililtä pääsee näkemään päiväkodin arkea erilaisista tilanteista otettujen tallenteiden kautta. Kuva 1. on kuvakaappaus Aito-päiväkodin Instagram-tililtä ja se konkretisoi millaisia päivityksiä tilillä on julkisesti nähtävillä kaikille Instagramin käyttäjille. (Aito-päiväkodit 2018.)

Kuva 1. Kuvakaappaus Aito-päiväkodin Instagram-julkaisusta (Instagram 2019)

6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

6.1. Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallisessa opinnäytetyössä on kyse kehittämistyöstä ja tarkoituksena on hyödyttää työelämän toimeksiantajaa. Ideana on usein toiminnan järjestäminen, käytännön ohjeistaminen tai opastaminen. Lopullisena tuotoksena voi usein olla esimerkiksi jokin konkreettinen tuote, kuten opas tai tapahtuman järjestäminen. Mahdollisia toteutustapoja on monia, voidaan käyttää esimerkiksi kirjaa, kotisivuja tai opasta kohderyhmästä riippuen. Toiminnallisessa opinnäytetyössä yhdistyvät kirjallinen raportointi sekä käytännön toteutus. Kaiken tuotoksen täytyy pohjautua ammatilliseen teoriaan. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 8, 51.)

Opinnäytetyöni on toiminnallinen, ja sen tarkoituksena on lisätä huoltajien osallisuutta ja tietoisuutta lastensa päiväkotiarjesta sekä tukea huoltajien, ja päiväkodin välistä kasvatuskumppanuutta, ja olla vuorovaikutuksessa päiväkodin kanssa esimerkiksi kommentoimalla tai tykkäämällä kuvista. Tavoitteena on ottaa käyttöön sähköinen tiedotuskanava, eli yksityinen Instagram-tili, josta huoltajat voivat halutessaan seurata lastensa päiväkotiarkea. Tavoitteena on myös luoda yksinkertainen opas päiväkodin henkilökunnalle, minkä avulla he pystyvät jatkamaan Instagram-tilin ylläpitoa.

Työssä käytetään toiminnallisuudesta huolimatta kuitenkin myös laadullista, eli kvalitatiivista kehittämismenetelmää, sillä päiväkodin aikuisten tarpeet ja toiveet Instagram-tiliä varten kartoitetaan sähköisesti yksilöllisellä teemahaastattelulla. Opinnäytetyöni tuotosten, eli Instagram -tilin sisältö ja sen päivittämiseen ohjaavan oppaan, käsittelemät aiheet määräytyvät suurimmalta osin teemahaastattelun vastausten mukaisesti. Vilkan (2003, 63) mukaan toiminnallisissa opinnäytetöissä laadullinen tutkimusasetus onkin toimiva tilanteessa, jossa tavoitteena on toteuttaa kohderyhmän näkemyksiin pohjautuva idea.

6.2 Teemahaastattelu aineiston keruumenetelmänä

Tässä opinnäytetyössä aineistonkeruu alkoi keruumenetelmän pohdinnalla. Tietojenkeruumenetelmän käytön tulee aina olla perusteltua. On kannattavaa, että haastattelutapa valitaan sen mukaan, millaista ja miten yksityiskohtaista tietoa toiminnallisen opinnäytetyön pohjalle tarvitaan. Toiminnallisissa opinnäytetöissä riittää yleensä niin sanottu suunta antava tietopohja. (Vilkkä & Airaksinen 2004, 64-65.) Opinnäytetyössä aineiston keruumenetelmäksi valikoitui teemahaastattelu. Teemahaastattelu on yksi eniten käytetyin tutkimushaastattelun muoto, ja siitä käytetään myös nimitystä puolistrukturoitu haastattelu. (Vilkkä 2015, 124.) Teemahaastattelulle ominaista on etukäteen valitut teemat, joita kysymykset koskevat. Kysymyksillä halutaan saada vastauksia liittyen tutkimuksen

tarkoitukseen, ongelmanasetteluun tai sen tehtävään. (Sarajärvi & Tuomi 2018, 86.) Teemojen käsittelyjärjestyksellä ei ole merkitystä, mutta niiden tulee olla vastaajalle luontevassa järjestyksessä. Tavoitteena on, että vastaaja voi antaa jokaisesta teemasta oman kuvauksensa. (Vilka 2015, 124.)

Teemahaastattelulle keskinäisiä piirteitä ovat myös muun muassa laajuus, jolla tarkoitetaan sitä, että haastateltavien tulee saada nostaa esiin kaikki asiat, jotka hän itse haluaa. Haastateltavien reaktioiden tulee olla mahdollisimman spesifisiä, eli erityisiä tai ominaisia. Lisäksi teemahaastattelulle ominaista on syvyys, joka tarkoittaa, että haastattelun tulisi auttaa haastateltavia kuvaamaan tutkittavan ilmiön affektiivisia, eli tunteisiin vaikuttavia, kognitiivisia, eli tietoa koskevia, ja evaluatiivisia, eli arvioon liittyviä merkityksiä. Samalla olisi suositeltavaa selvittää, missä määrin haastateltava on paneutunut ilmiöön, jota haastattelu koskee. Henkilökohtainen konteksti on myös teemahaastattelulle ominainen seikka, mikä tulisi ottaa huomioon, sillä haastateltavan ominaisuudet ja aiemmat kokemukset määräävät niitä merkityksiä, mitä hän haastattelukysymysten teemoille antaa. (Hirsjärvi & Hurme 1995, 36.)

Teemahaastattelun etuna on, että osallistujat harvoin peruvat osallistumisensa tai kieltävät kerätyn aineiston käytön. (Sarajärvi & Tuomi 2018, 86.) Menetelmälle ominaista on myös pieni kohderyhmä, ja siitä saadun tiedon määrä on suuri, sillä käytössä on avoimet kysymykset (Ronkainen & Karjalainen 2008, 37). Teemahaastattelu on melko vapaa tapa kerätä aineistoa, ja toimii muun muassa silloin, kun tavoitellaan tietoa jostakin tietystä teemasta tai halutaan haastatella asiantuntijaa. (Vilka & Airaksinen 2003, 63-64.)

Aineistonkeruun prosessi jatkui keskustelulla Lehvätien päiväkodinjohtajan kanssa siitä, pyydetäänkö teemahaastatteluun hänen lisäkseen pelkästään opinnäytetyöhön osallistuvan Kaarnasten ryhmän varhaiskasvatuksenopettajat vai teetetäänkö haastattelu koko päiväkodin varhaiskasvattajille. Heti aineiston keruun alkuvaiheessa tulisikin kiinnittää huomiota haastateltavien valintaan (Hirsjärvi & Hurme 1995, 129-130). Keskustelussa päädyttiin siihen tulokseen, että haastateltaviksi pyydetään vain Kaarnasten varhaiskasvatuksenopettajat päiväkodinjohtajan lisäksi, sillä se vastaa parhaiten opinnäytetyön ongelmanasettelua, koska Instagram -tilikin tehtiin vain tälle kyseiselle ryhmälle, ei koko päiväkodille. Aineiston määrä ei ole tärkeä, vaan sen laatu (Vilka, Airaksinen 2003, 64).

Teemahaastattelun mahdollisimman korkeaa reliabiliuttia, eli luotettavuutta, tavoiteltaessa tulee siihen kiinnittää huomiota jo haastattelun suunnitteluvaiheessa. Haastattelurungon on oltava suunniteltu loogiseksi sekä teemoja koskevien kysymysten on oltava toimivia, jotta ne tavoittavat halutut merkitykset. Tämän takia avoimet kysymykset ovat ominaisia teemahaastattelulle. (Hirsjärvi & Hurme 1995, 129-130.)

Opinnäytetyöprosessiin liittyvän teemahaastattelun kysymysten teemat koskivat pedagogista dokumentointia, huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä, sosiaalisen median kanavaa Instagramia sekä opinnäytetyön tuotosta Instagram-tilin ylläpitoon ohjaavaa opasta. Näihin teemoihin liittyvät kysymykset ovat näkyvillä liitteissä (Liite 3) Teemahaastattelun tavoitteena oli saada tietää Lehvätien päiväkodin Kaarnasten kasvattajien sekä päiväkodinjohtajan tarpeita ja toiveita Instagramin päivittämiseen, ja siihen liittyvään kasvattajille suunnattuun oppaaseen ja niiden sisältöihin.

Teemahaastattelu tehtiin yksilöhaastatteluna, sillä haastateltavana olivat vain opinnäytetyöhöni osallistuvan lapsiryhmän Kaarnasten varhaiskasvatuksenopettajat sekä päiväkodin johtaja. Lapsiryhmän kasvattajista vastasivat vain ryhmän varhaiskasvatuksenopettajat, koska lastenhoitaja tekee vuorotyötä, ja on paikalla ryhmässä todella vaihteleviin aikoihin. Teemahaastattelu tehtiin sähköisesti. Päädyimme päiväkodinjohtajan kanssa sähköiseen haastatteluun, sillä se ei vie niin paljon työaikaakaan kasvattajilta, kuin paikan päällä päiväkodissa tehty haastattelu olisi vienyt. Hirsjärven ja Hurmeen mukaan (2001) haastattelijan tehtävänä on huolehtia, että haastateltava pysyy teemahaastattelun asetetuissa teemoissa (Vilka 2015, 126). Tässä opinnäytetyössä tästä oli helppoa pitää huolta, sillä sähköisessä teemahaastattelussa oli vain tietyt kysymykset, joihin vastata. Sähköisen teemahaastattelun laatimisessa apuna oli kyselynetti.com nettisivusto, jossa voi itse luoda omaan tarkoitukseensa sopivan kyselyn ja lähettää sen linkkinä esimerkiksi sähköpostin välityksellä kohderyhmälle (KyselyNetti 2019).

6.3 Teemoittelu aineiston analysointimenetelmänä

Toiminnallisissa opinnäytetöissä ei usein tarvita niin sanottua tarkkaa tietoa, joten tässä opinnäytetyössä ei ollut pakollista kirjoittaa teemahaastattelun vastauksia puhtaaksi, eikä litteroida tai nauhoittaa haastatteluita. Laadullisen tutkimusmenetelmän keinoin saatua aineistoa ei ole välttämätöntä myöskään analysoida, sillä aineistoa voidaan käyttää myös lähteenä. Analysointi on kuitenkin hyödyllistä etenkin silloin, kun selvitystä halutaan käyttää tutkimustietona sisällöllisten valintojen perusteluun ja tällöin keinoksi riittää tyypittely tai teemoittelu riippuen millaista tietoa etsitään. (Vilka & Airaksinen 2003, 63-64.)

Opinnäytetyössä analysoidaan teemahaastattelujen tuloksia käyttämällä teemoittelua. Teemoittelu on laadullisen analyysin perusmenetelmä, jossa tutkittavasta aineistosta pyritään hahmottamaan keskeisiä aihepiirejä, eli teemoja. Analyysimenetelmänä teemoittelu etenee teemojen muotoutumisesta ja ryhmittelystä niiden yksityiskohtaisempaan tarkasteluun. (Jyväskylän yliopisto 2016.)

Teemoittelu sopii aineiston analyysin menetelmäksi etenkin silloin, kun aineisto on kerätty teemahaastattelun avulla. Kun aineisto on kerätty teemahaastattelua hyödyntäen, pilkotaan aineisto jo valmiiksi sen keruuvaiheessa, eli teemahaastattelu antaa teemoittelulle valmiin jäsennyksen. (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2019.) Kuitenkin joskus aineistosta ilmenee myös sellaisia uusia teemoja, joita ei teemahaastattelun teemoissa ollut (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Ideana teemoittelussa on tavoitella aineistosta tiettyä teemaa kuvaavia näkökantoja (Sarajärvi & Tuomi 2018, 107). Opinnäytetyön teemahaastattelun teemat olivat pedagoginen dokumentointi, huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö / kasvatuskumppanuus, sosiaalisen median kanava Instagram sekä Instagramin päivittämiseen ohjaava opas. Haastatteluaineiston avulla etsittiin vastauksia samoihin kysymyksiin, joihin koko opinnäytetyölläkin haettiin: Millaisia tarpeita ja toiveita päiväkodilla on liittyen Instagram-tilin päivittämiseen, ja millainen opas motivoi päiväkodin henkilöstöä jatkamaan Instagram-tilin ylläpitämistä? Teemahaastattelussa olleet teemat nousivat esiin myös vastauksia teemoitellessa, ja ne on numeroitu yhdestä neljään.

1. Pedagoginen dokumentointi

Teeman pyrkimys on selvittää, millaista pedagogista dokumentointia varhaiskasvattajat ovat toteuttaneet ryhmässä ja miten lapset ovat saaneet vaikuttaa siihen.

2. Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Teema tavoittelee tietoa varhaiskasvattajien kokemuksista sosiaalisen median hyödyntämisestä huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä, sekä siitä miten varhaiskasvattajat näkevät sosiaalisen median mahdollisuudet huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä.

3. Sosiaalisen median kanava Instagram

Teeman keskiössä on selvittää, millaista kokemusta varhaiskasvattajilla on yleisesti Instagramin käytöstä niin varhaiskasvatusmaailmassa, kuin yksityiselämässäkin. Lisäksi selvitetään, millaisiin ryhmän tarpeisiin kasvattajat toivovat Instagram-tilin antavan apua ja millaisissa päiväkotiarjen tilanteissa heidän mielestään olisi mahdollista dokumentoida lapsia ryhmän Instagramiin.

4. Instagramin päivittämiseen ohjaava opas

Teeman avulla selvitetään, millaisissa Instagramin päivittämiseen liittyvissä asioissa haastateltavat toivovat saavansa apua oppaan sisällöstä ja millainen opas heidän mielestään olisi motivoiva ja auttaisi heitä jatkamaan Instagram-tilin ylläpitoa jatkossakin.

Hirsjärvi ja Hurme toteavat (1995, 108), että aineiston tarkastelu ja analysoiminen on suositeltavaa aloittaa heti aineiston keräämisen jälkeen, kun aineisto on vielä tuore ja inspiroiva. Ja jos käy ilmi, että tietoja on vielä täydennettävä tai selvitettävä, on se helpoimmin tehtävissä heti haastattelujen jälkeen. Siksi itsekkin ryhdyin analysoimaan esiin tulleita tietoja mahdollisimman pian teemahaastattelujen toteutumisen jälkeen. Kuviossa alla on kuvattuna opinnäytetyöprosessin eteneminen.

Kuvio 2. Opinnäytetyöprosessin eteneminen

7 HAASTATTELUN TULOKSET

7.1 Pedagoginen dokumentointi

Teemaan 1 liitetyt vastaukset käsittelevät pedagogisen dokumentoinnin tämän hetkistä toteutusta Kaarnasten ryhmässä sekä sitä, miten lapsia siihen osallistetaan mukaan. Teemaan kohdistuneista vastauksista ilmenee, että pedagogista dokumentointia toteutetaan ryhmässä tällä hetkellä melko monipuolisesti eri keinojen avulla lapsia mukaan ottaen, ja se näkyy ryhmässä koko ajan enemmän. Konkreettisesti dokumentit, kuten askartelut tai kuvat toimintahetkistä ovat näkyvissä ryhmän tiloissa ja kasvunkansioissa.

Eräs vastaajista nosti vastauksissaan esiin yhden ryhmän varhaiskasvatuksenopettajan käymän Kamerakynä nimisen koulutuksen, josta tuli uudenlaisia näkökulmia valokuvauksen ja kameran hyödyntämiseen toiminnan dokumentoinnissa koko päiväkodille. Vastauksien perusteella voidaan todeta, että ryhmän toimintaa, kuten esimerkiksi leikkituokioita ja retkiä kuvataan jonkin verran puhelimella ja tabletilla ja kuvat ovat näkyvissä ryhmän tiloissa ja lopulta kasvun kansioissa muistoina.

Lasten osallisuuteen pedagogisessa dokumentoinnissa liittyen vastauksissa mainitaan esimerkiksi jokaisella lapsella olevan oma kasvunkansio, jonne kerätään kaikenlaisia tuoksia koko päiväkotiajalta. Lapset saavat itse vaikuttaa, mitä kansioon päätyy. Vastaajat kertovat myös, että aiemmin sadutuksen pohjalta on toteutettu pöytäteatteri, jonka lapset saivat itse ideoida hahmoineen ja juonineen. Pöytäteatteri videoitiin, ja katsottiin myöhemmin yhdessä lasten kanssa. Kaksi vastaajaa mainitsivat haastattelussa, että vähintään kerran vuodessa lapsille laaditaan henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, ja sitä varten lapsia haastatellaan etukäteen valmiin kysymyspohjan avulla. Haastattelussa tulee esiin myös lasten joka kuukausi piirtävä omakuva, jotka kerätään talteen, ja niihin palaataan aina keväisin yhdessä lasten kanssa katsomaan heidän kehitystään. Lisäksi tulee ilmi, että viikottain lapsia osallistetaan siten, että heistä kaksi valitaan apulaisiksi ruokailutilanteisiin ja apulaisia haastatellaan erilaisin ruokiin liittyvien kysymysten kautta. Vastauksien perusteella voi todeta, että Kaarnasten ryhmässä lapsien ideoita kuunnellaan, ja heitä pyritään osallistamaan eri tilanteissa mahdollisuuksien mukaan mahdollisimman paljon.

7.2 Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Teemaan 2 keskittyvät vastaukset liittyvät vastaajien kokemuksiin sosiaalisen median ja huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön yhdistämisestä sekä siihen, millaisina he näkevät somen käytön mahdollisuudet yhteistyössä. Vastaajat näkevät sosiaalisen median

tarjoamat mahdollisuudet ja hyödyt huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä, vaikka he eivät itse ole juurikaan käyttäneet sitä työssään hyödykseen.

Jokainen vastaaja mainitsee käyttäneensä työssään tiedotuksessa ja vuorovaikutuksessa huoltajien kanssa vain pääsääntöisesti Wilmaa ja joskus sähköpostia. He ovat kuitenkin kuulleet muiden päiväkotien perustaneen esimerkiksi oman blogin, Youtube-tilin tai Instagram-käyttäjän, joihin he ovat vanhempien luvalla julkaisseet kuvia ja videoita. Näistä kokemuksista vastaajat kertovat kuulleen pelkkää hyvää. Lehvätien päiväkodin vanhempiyhdistyksellä mainitaan kuitenkin olevan oma ryhmä Facebookissa.

Some on osa nykyistä elämää ja yhteiskuntaa, kuten eräs vastaajista toteaa. Somen hyödyntämiseen huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä liittyvän kokemuksen puutteesta huolimatta vastaajat kokevat, että lapsiryhmän tai päiväkodin oma Instagram-tili voisi olla toimiva somekanava. Näkemystä perustellaan sen vaivattomuudella ja nopeudella. Instagramin ajatellaan myös olevan reaaliaikaisempi vaihtoehto sille, että kuvia tulostetaan, ja leikataan ryhmän tiloihin, joka harvoin onnistuu saman päivän aikana kuvanottohetken kanssa. Vastaajat näkevät mahdollisuuden siinä, että Instagramin kautta toimintaa saataisiin näkyvämmäksi vanhemmille ja myös lapsille.

Kaikkien kolmen vastaajan vastauksista liittyen teemaan 2 perusteella voi päätellä, että sosiaalisen median yhdistäminen huoltajien kanssa tehtävään yhteistyöhön esimerkiksi päiväkotiryhmän oman Instagram-tilin muodossa olisi toivottu ja hyödyllinen lisä työhön. Somen hyödyntämisen nähdään antavan paljon mahdollisuuksia asioiden esilletuomiseen.

7.3 Sosiaalisen median kanava Instagram

Teemaan 3 pohjautuvat vastaukset kohdistuvat vastaajien omiin kokemuksiin Instagramin käytöstä niin varhaiskasvatuksen kentillä, kuin yksityiselämässäänkin. Lisäksi vastaajat kertovat, millaisiin tarpeisiin he toivovat Instagram-tilin antavan apua, ja millaiset päiväkotiarjen tilanteet he näkevät olevan mahdollisia dokumentoitavia hetkiä.

Osa vastaajista tuovat esiin heillä olevan Instagramin käytöstä kokemusta yksityiselämänsä puolelta. He kokevat kyseisen sovelluksen käytettävyyden helppona ja hyvänä. Vastaajat tuovat myös jälleen esiin Instagramin reaaliaikaisuuden ja kuvien tulostuksen vähentämisen. Eräs vastaaja ei ole ikinä omistanut Instagram-tiliä vapaa-ajallaankaan, eikä osaa siksi kommentoida kyseisen sovelluksen käytettävyyttä.

Vastaajien mielestä lähes jokainen päiväkotiarkeen sisältyvä tilanne, kuten siirtymätilanteet, tapahtumat, retket ja ulkoilut on mahdollista dokumentoida, sillä puhelinta on

kuitenkin pidettävä mukana. Yks vastaajista perustelee asiaa myös siltä kantilta, että lapsetkin ovat kuitenkin jo kotona tottuneet älylaitteisiin. WC-tilanteiden ja nukkariin siirtymisen sekä siihen liittyvien tilanteiden ei kuitenkaan koeta soveltuvan dokumentointiin.

Kun haastateltavilta kysyttiin, millaisiin ryhmänne tarpeisiin he toivovat Instagram -tilin antavan apua, olivat vastaukset yksimielisiä. Jokainen toi esiin toiveensa siitä, että päiväkodin toiminta ja arki tuotaisiin enemmän näkyville, ja sitä kautta tutuksi vanhemmille ja myös lapsille. Eräs vastaaja nostaa esiin myös lapsikohtaiset onnistumisen kokemukset ja mahdolliset haasteelliset hetket.

Vastauksista tulee esiin toive lapsien dokumentointiin liittyen; päivityksissä ei ole välttämättä olla kasvot näkyvissä. Vastaajat pitävät tärkeänä myös dokumentoitavien lapsien anonyymiyden säilyvyyttä. Osalla vastaajista ei ollut ryhmän kasvattajana muita toiveita liittyen Instagram-päivityksiin.

7.4 Instagramin päivittämiseen ohjaava opas

Teemaan 4 kohdistetut vastaukset liittyvät siihen, millaisissa Instagram-tilin päivittämiseen liittyvissä asioissa vastaajat toivovat saavansa apua oppaasta. Heiltä kysyttiin myös millaisen oppaan he kokevat motivoivaksi ja tarpeeksi informoivaksi.

Yksi vastaajista toivoo saavansa apua oppaasta ylipäänsä kaikesta Instagramin päivittämiseen liittyvästä, eikä hän osaa eritellä mitään tiettyjä aiheita, jossa apua kaivattaisiin. Toinen vastaaja taas haluaisi tietää lisää kuvien julkisuuteen ja yksityisyyteen liittyen sekä hashtagien vaikutuksesta kuvien näkyvyyteen muille Instagramin käyttäjille. Kolmas haastateltava ei kommentoinut tätä asiaa ollenkaan.

Haastateltavat ilmaisevat, että heille sopiva opas olisi helppo ja yksinkertainen. Eräs vastaaja tuokin esiin, että koska Instagram, kuten moni muukin sosiaalisen median muoto on vielä joillekin työntekijöille täysin vieras, on ohjeiden oltava jokaiselle helppoja ymmärtää. Tärkeänä seikkana mainitaan, että kynnyks Instagramissa julkaisemiseen ei saisi olla kellekään korkea. Oppaan yksinkertaisuudesta huolimatta sen toivotaan kuitenkin olevan innostava ja sellainen, joka houkuttelisi pysähtymään kyseisen aiheen äärelle ja kokeilemaan.

Haastateltavilta kysyttiin, millaisessa muodossa he toivovat Instagramin päivittämiseen ohjaavan oppaan tehtävän, jotta siitä olisi mahdollisimman paljon hyötyä heille. Vastaukset jakautuivat, sillä kyseessä on pitkälti mielipideasia. Vastaajista eräs toteaa myös, että tämä on työntekijäkohtainen asia ja jotkut kokevat sähköisen muodon paremmaksi, kun taas toiset taas valitsevat paperisen version kaikessa muussakin tiedotuksessa ja

oppimisessa. Yksi vastaajista pohtii vastauksessaan, että toisaalta sähköinen versio riittää, mutta taas toisaalta paperinen versio olisi hyvä olla ryhmässä, jotta varmistettaisiin sen helposti saatavilla olo kaikille ja tällöin asioiden tarkastaminen siitä käy myös nopeasti. Eräs vastaaja ajattelee sähköisessä muodossa olevan oppaan riittävän, sillä sen voi tarvittaessa tulostaa myös myöhemmin.

8 INSTAGRAM-TILIN JA OPPAAN TOTEUTUS

8.1 Tilin ylläpito ja sisältö

Instagram-tili perustettiin lokakuussa 2019, kun saatekirjeet ja valokuvaus, videointi ja tallenteiden julkaisulupalomakkeet (Liitteet 1 & 2) lähtivät Kaarnasten lasten huoltajille. Varsinainen tilin päivittäminen aloitettiin kuitenkin vasta marraskuun alussa, kun luvat lasten huoltajilta olivat tiedossa. Hyväksytyt luvat saatiin yhdeksälletoista lapselle, eli vain kolme lasta ei saanut valokuvata tai videoida tallenteiden julkaisun lisäksi. Instagram-tilin päivittämisen alkaessa myös päiväkodin tarpeet ja toiveet oli selvitetty teemahaastattelun avulla, joten dokumentointia voitiin toteuttaa vastauksista ilmenneiden toiveiden mukaisesti.

Kaarnasten Instagram-tili määriteltiin alusta alkaen yksityiseksi tietoturvasyistä, ja siksi sen sisällöstä ei ole kuvia raportissa. Kuva 2. konkretisoi kuitenkin tilin ulkonäköä ulkopuolisen Instagram -käyttäjän näkökulmasta katsottuna.

Kuva 2. Kuvakaappaus Kaarnasten Instagram -tilistä (Instagram 2019)

Instagramin päivittäminen toteutui paikan päällä Lehvätiellä Kaarnasten ryhmässä noin kaksi kertaa viikossa vuoden 2019 viikoilla 46-48, jolloin valokuvattiin ja videoitiin ryhmän

ällypuhelimella niitä ryhmän lapsia, joilla oli siihen huoltajilta saadut luvat. Tavoitteena oli dokumentoida mahdollisimman erilaisia tilanteita, jotta tallenteista välittyi päiväkotiarjen monipuolisuus. Tämä toive tuli myös toimeksiantajan puolelta. Kuvia ja videoita otettiin siis esimerkiksi sisällä, ulkona, leikkihetkissä, sekä oppimistilanteissa. Osa lapsista olivat myös aktiivisia ja muutaman kerran tulivat itse pyytämään heistä otettavan kuvan. Kuvanottohetken jälkeen he halusivat myös nähdä kuvansa. Kaikissa otetuissa tallenteissa ei näkynyt lapsia, vaan kuvauskohteena saattoi olla esimerkiksi lasten omatekemät askartelut. Näitä tallenteita julkaistiin Instagramissa muutaman kerran viikossa ryhmässä paikallaoloaikojeni aikana. Viikkojen aikana myös Kaarnasten ryhmässä työskentelevät varhaiskasvattajat harjoittelivat jo Instagram -tilin ylläpitoa ja julkaisivat muutamia otoksia niinä päivinä, kun en itse ollut paikalla dokumentoimassa.

Opinnäytetyöprosessin alussa käytiin monia keskusteluja Kouvolan kaupungin varhaiskasvatuspäällikön kanssa Instagram -tiliin liittyvistä tietoturva-asioista. Vaikka opinnäytetyössä käytössä oleva Instagram-tili on yksityinen, päädyttiin yhdessä varhaiskasvatuspäällikön kanssa lapsien valokuvausasiassa siihen, että työhön osallistuvien (eli valokuvaus- ja julkaisuluvat saaneiden) kasvoja ei näkynyt Instagramissa, mutta vaatetus sai näkyä. Mitään muita henkilötietoja, kuten lapsien nimiä, ei näy julkaisuissa. Näistä seikoista tietenkin informoitiin myös vanhempia yksityiskohtaisesti ja selkeästi asiaankuuluvasti.

Kuitenkin kesken dokumentointiprosessia selvisi, että ryhmän lapsilta on jo aiemminkin pyydetty luvat kuvaukseen ja tallenteiden julkaisuun, jolloin Instagram-tilille saatiin alkaa päivittämään sellaisia otoksia, joissa luvan saaneilta lapsilta sai näkyä myös kasvot. Koska alun perin huoltajille laaditussa opinnäytetyötä koskevassa tiedotteessa kerrottiin tallenteissa kasvojen olevan piilossa, tiedotettiin muutoksesta vanhempia uudelleen päiväkodin toimesta. Lapsien tunnistettavuuteen liittyvän muutoksen ansiosta nopeasti liikkuvien lasten dokumentointi helpottui, sillä enää ei täytynyt varoa kasvojen joutumista tallenteisiin.

Instagram-tilin päivittämisprosessin aikana tili sai paljon positiivista palautetta Kaarnasten huoltajilta. Tiliä alettiin seurata monissa kodeissa, ja päivityksistä tykkäiltiin ja joskus kommentoitiinkin. Etenkin Stories -ominaisuuden päivityksiä seurattiin aktiivisesti jokaisella kerralla, kun sinne päivitettiin jotakin.

Viimeinen julkaisu opinnäytetyöprosessin puitteissa tehtiin tilille marraskuun lopulla. Sen jälkeen varhaiskasvattajat saivat tilin kokonaan omalle vastuulle, ja tiliä on päivitetty muutama otteeseen.

8.2 Oppaan toteutus ja sisältö

Instagramin päivittämiseen ohjaava opas lähti rakentumaan marraskuussa, kun teema-haastattelut olivat tehty ja vastausten kautta päiväkodin tarpeet ja toiveet oppaaseen liittyen selvillä. Opasta ryhdyttiin tekemään sähköisesti Powerpoint-ohjelmaa apuna käyttäen. Sisältöjä lähdettiin kokoamaan pitkälti nimenomaan haastattelun vastauksista ilmenevien tarpeiden ja toiveiden kautta sekä tietenkin tiedossa olevien oleellisimpien ja yleisien Instagramiin liittyvien asioiden pohjalta.

Opas haluttiin alusta alkaen pitää mahdollisimman yksinkertaisena kokonaisuutena sisältöineen. Tarkoituksena oli, että opas olisi mahdollisimman tiukka paketti, ja se sisältäisi vain oleelliset asiat, jotta päiväkodin kasvattajien olisi jatkossa helppo tarvittaessa etsiä sieltä kaipaamansa avun helposti ja nopeasti. Oppaaseen muotoutui lopulta kymmenen pääotsikkoa, jotka käsittelevät seuraavia aiheita:

- yleisiä asioita liittyen nimenomaan Kaarnasten Instagram-tiliin
- Instagramin alareunassa sijaitsevia ikoneita
- lasten kuvaamiseen liittyviä seikkoja
- tallenteiden julkaisuprosessia
- Stories -ominaisuuteen tallenteiden julkaisua
- lasten huoltajien hyväksymistä tilin seuraajiksi
- tilillä tapahtuvaa vuorovaikutusta huoltajien kanssa
- Instagramin oleellisimpia asetuksia
- nettisivuja ja kirjallisuutta, josta löytää lisätietoa
- lähteitä.

Lisäksi tavoitteena oli kuitenkin oppaan informatiivisuuden lisäksi luoda siitä sellainen, että se motivoisi, ja innostaisi kasvattajia ylläpitämään ryhmän Instagram-tiliä tulevaisuudessa-kin. Tämä seikka huomioitiin siten, että oppaan ulkonäöstä tehtiin muun muassa Papunetistä otettujen kuvien avulla värikäs ja kiinnostava. Koska koko opasta ei ole mahdollista liittää raportin liitteisiin julkiseksi tietoturvasyistä, alla oleva kuva 3. konkretisoi oppaasta otetulla kuvakaappauksella hieman sen ulkonäköä ja tyyliä.

Kuva 3. Kuvakaappaus Instagramin päivittämiseen ohjaavasta oppaasta

Opas tullaan esittelemään julkaisuseminaarissa opinnäytetyön toimeksiantajan tiloissa Lehvätien päiväkodilla Kaarnasten kasvattajille ja kyseisen varhaiskasvatusyksikön johtajalle tammikuun 2020 aikana. Opas on sähköinen, mutta se tulostetaan Kaarnasten ryhmään myös paperiseksi versioksi.

9 YHTEENVETO

9.1 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tarkoitus oli lisätä huoltajien osallisuutta ja tietoisuutta lastensa päiväkotiarjesta, sekä tukea huoltajien ja päiväkodin välistä yhteistyötä. Tavoitteena oli ottaa käyttöön sähköinen tiedotuskanava eli yksityinen Instagram-tili, josta huoltajat voivat halutessaan seurata lastensa päiväkotiarkea ja olla vuorovaikutuksessa päiväkodin kanssa esimerkiksi kommentoimalla tai tykkäämällä kuvista. Lisäksi tavoitteena oli luoda yksinkertainen opas päiväkodin henkilökunnalle, minkä avulla he pystyvät jatkamaan Instagram-tilin ylläpitoa. Opinnäytetyön tavoitteet saavutettiin, sillä sen tuotoksena on tavoitteissa mainittu käyttöönotettu sähköinen tiedotuskanava eli Instagram-tili ja siihen liittyvä opas.

Opinnäytetyötä ohjasivat kysymykset ”Millaisia tarpeita ja toiveita päiväkodilla on liittyen Instagram -tilin päivittämiseen?” ja ”Millainen opas motivoi päiväkodin henkilöstöä jatkamaan Instagram -tilin ylläpitämistä?”. Vastaukset kysymyksiin saatiin teemahaastattelun keinoin, joten opinnäytetyö vastaa näihin kysymyksiin.

Haastattelun tulosten perusteella Lehvätien päiväkodissa Kaarnasten 5-6-vuotiaiden lasten ryhmässä heidän oma Instagram-tili otettiin positiivisin mielin vastaan, ja se koettiin hyvänä lisänä työhön. Instagram-tililtä kaivattiin toimeksiantajan puolesta pääosin sitä, että se toisi heidän arkipäiviensä toimintaa näkyvämmäksi lasten perheille etenkin reaaliaikaisemmin, toisin kuin ryhmän tiloihin ajoittain jopa viikon jäljessä kuvanottohetkestä tulostetut kuvat tekevät. Tämä lisäsi huoltajien osallisuutta, ja tuki päiväkodin ja huoltajien välistä vuorovaikutussuhdetta. Myös huoltajilta saatu sanallinen palaute oli pelkästään positiivista, ja he tykkäilivätkin ahkerasti Instagram-julkaisuista.

Tuloksista voidaan todeta, että Kaarnasten oman Instagramin-tilin ylläpitoon ohjaava opas on päiväkodin henkilöstöä motivoiva, kun se on tarpeeksi yksinkertainen ja aiheesta entuudestaan mitään tietämättömällekin helposti ymmärrettävissä oleva. Lisäksi sen on oltava innostava, eli sellainen, joka saa kasvattajan tutustumaan aiheeseen ja kokeilemaan Instagramin käyttöä itse.

Haastattelutuloksista nousi esiin etenkin se positiivinen seikka, että Kaarnasten ryhmässä lapsia osallistetaan pedagogiseen dokumentointiin monipuolisesti tilanteiden ja mahdollisuuksien sallimin tavoin. Heidän ideoitaan kuunnellaan, ja ne otetaan huomioon esimerkiksi toimintaa suunniteltaessa. Esimerkiksi aiemmin ryhmän lapset olivat saaneet ideoita sadutuksen keinoin pöytäteatterin hahmoineen, ja se videoitiin ja katsottiin yhdessä lasten kanssa.

Yllättävä huomio on, että vaikka teemahaastatteluun osallistuneet varhaiskasvattajat olivat kuulleet muista päiväkodeista pelkästään hyviä kokemuksia sosiaalisen median kanavien käyttöönotosta päiväkotiryhmissä, he eivät kuitenkaan itse olleet aiemmin kokeilleet tätä työssään. Tuloksista kuitenkin ilmeni heidän halukkuutensa päästä kokeilemaan sosiaalisen median ja huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön yhdistämistä, ja he näkivätkin siinä monia mahdollisuuksia, kuten asioiden esiintuonnin helppous ja vaivattomuus. Teknologian mahdollistamat uudistukset ovatkin varmasti rantautumassa ennemmin tai myöhemmin myös varhaiskasvatusmaailmaan, ja se on hyvä asia, koska kaikenlaisen päivähoidon toiminnan kehittämisestä seuraa entistä laadukkaampaa varhaiskasvatusta. Lisäksi olen myös sitä mieltä, että somen hyötykäyttö varhaiskasvatuksessa vastaisi myös nykyajan perheiden tarpeita, sillä suuri osa huoltajistakin omistaa älylaitteet, ja he viettävät joka tapauksessa aikaansa erilaisissa somekanavissa.

9.2 Luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyön eettisyydessä merkittävässä roolissa on henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät seikat. Työhön osallistui alaikäisiä lapsia, jolloin valokuvaus- ja tallenteiden julkaisuluvat oli pyydettävä huoltajilta. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettisten suositusten (2019) mukaan ammattikorkeakoulun opinnäytetyöprosesseissa tulisivat kiinnittää huomiota entistä enemmän henkilötietojen käsittelyyn sekä tutkimuskohteina olevien tietosuojan toteutumiseen.

Opinnäytetyöprosessin alussa käytiin monia keskusteluja Kouvolan kaupungin varhaiskasvatuspäällikön kanssa työn eettisyydestä. Vaikka opinnäytetyössä käytössä oleva Instagram-tili on yksityinen, päädyttiin yhdessä varhaiskasvatuspäällikön kanssa lapsien valokuvausasiassa siihen, että työhön osallistuvien (eli valokuvaus- ja julkaisuluvat saaneiden) kasvoja ei näkynyt Instagramissa, mutta vaatetus sai näkyä. Mitään muita henkilötietoja, kuten lapsien nimiä, ei näy julkaisuissa. Näistä seikoista informoitiin myös vanhempia yksityiskohtaisesti ja selkeästi asiaankuuluvasti. Kuitenkin kuten edellä mainittiin, kesken prosessia päiväkodilta tuli tieto, että jatkossa Instagramin päivityksissä saa näkyä myös lasten kasvot luvan saaneilta.

Hyvään tieteelliseen käytäntöön ja eettisyyteen sekä luotettavuuteen kuuluu, että työssä noudatetaan rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkaavaisuutta, etenkin tulosten tallentamisessa ja esittämisessä, sekä tutkimusten ja niiden tulosten arvioinnissa. Lisäksi työ on suunniteltava ja toteutettava tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten mukaan. Tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmien on oltava eettisesti kestäviä, ja julkaisussa on otettava huomioon vastuullisuus esimerkiksi tietosuojaan liittyen. (Helsingin yliopisto 2019.) Huomioon on otettava myös tarvittavien tutkimuslupien hankkiminen

(Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012). Näitä hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluvia periaatteita on noudatettu opinnäytetyön jokaisessa vaiheessa vastuullisesti, ja se onkin ollut merkittävässä roolissa. Kouvolan kaupunki vaatii kaikkiin tutkimuksiin tutkimusluvan, ja se myönnettiin opinnäytetyölle 16.9.2019.

Opinnäytetyöprosessiin kuuluu opinnäytesopimuksen tai toiselta nimeltään toimeksiantosopimuksen solmiminen, joka tehdään opiskelijan, ammattikorkeakoulun ja toimeksiantajan välille. Sopimus lisää eettisyyttä ja luotettavuutta, sillä sen avulla voidaan välttyä mahdollisilta epäselvyyksiltä tai ristiriidoilta. (Arene 2019.) Solmin toimeksiantosopimuksen Lehvätien päiväkodin kanssa.

Lisäksi luotettavuus ja eettisyys toteutuivat siten, että informoin sekä toimeksiantajaa, että opinnäytetyöhön osallistuvien lapsien huoltajia monipuolisesti työstäni, esimerkiksi sen aikataulusta, tavoitteesta ja tarkoituksesta sekä työmenetelmistä. Tiivis yhteistyö toimeksiantajan kanssa on tärkeää laadukkaan toiminnallisen tutkimuksen toteuttamiseen.

Lopulta työn ollessa valmis, tarkistettiin se vielä plagioinnin havaitsemisohjelmalla. Sillä varmistetaan, ettei työ sisällä kopioituja materiaaleja. Tällainen tarkistaminen lisää myös työn luotettavuutta ja laadukkuutta.

9.3 Hyödynnettävyys

Opinnäytetyö aiheineen ja tuotoksineen antaa toimeksiantajalle mahdollisuuden pohtia toimintatapojaan uusista näkökulmista, ja kehittää niitä tarvittaessa nykyaikaisemmiksi vastaamaan lasten ja heidän perheidensä tarpeita mahdollisimman hyvin. Lisäksi etenkin työn tuotokset, eli Instagram-tili ja Instagramin päivittämiseen ohjaava opas, antavat toimeksiantajalle pohjan, motivaation ja innostuksen heille täysin uudenlaisen sekä nykyajan somekulttuuriin sopivan työmenetelmän kokeiluun.

Yksi merkittävä opinnäytetyöstä koitunut hyöty on se, että Kaarnasten oman Instagram-tilin avulla lapset pystyvät yhdessä huoltajien kanssa muistelemaan päiväkodissa tapahtuneita asioita vielä kotonakin. Monesti päivähoitossa olevat lapset eivät enää päivän jälkeen muista kaikkea sen aikana tapahtunutta tai heidän on vaikea sanoittaa kokemuksiaan, jolloin kuvat ja videot Instagramissa voivat olla suuressa roolissa auttamassa siinä. Sanonta ”kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa”, kuvaa tätä opinnäytetyöstä aiheutuva hyötyä mielestäni hyvin.

Jatkotutkimusaiheena voisi olla pidempi, säännöllinen ja aktiivinen Instagram-tilin ylläpitajakso, jonka perään huoltajilta kerättäisiin palautetta kokeilujaksosta. Koska tässä opinnäytetyössä tämän työn puitteissa tehty Instagramin ylläpito tapahtui vain muutaman

viikon ajan, ei varsinainen palautteen kysyminen huoltajilta tuntunut järkevältä idealta vasta niin lyhyen kokeilun jälkeen.

Lisäksi toinen jatkotutkimusidea voisi olla kasvunkansioiden ja pedagogisen dokumentoinnin sähköistämisen mahdollisuuksien selvittäminen. Uskon, että tällainen varhaiskasvatuksen työmenetelmien teknologisoituminen on tulevaisuudessa väistämätön uudistus, ja erilaisilla teknologian laitteilla ja sovelluksilla tulee olemaan jatkossa entistä suurempi merkitys päiväkotimaailmassa.

LÄHTEET

Airaksinen, T. & Vilka, H. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Aito-päiväkodit. 2018. Ajankohtaista. Seuraa meitä Instassa [viitattu 29.10.2019]. Saatavissa: <https://www.aitopaivakodit.fi/ajankohtaista/2018/11/1/seuraa-meit-instassa>

Aito-päiväkodit. 2019. Instagram [viitattu 1.1.2020]. Saatavissa: <https://www.instagram.com/aitopaivakodit/?hl=fi>

Arene. 2019. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto [viitattu 28.9.2019]. Saatavissa: <https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ammattikorkeakoulujen%20opinn%C3%A4ytet%C3%B6iden%20eettiset%20suositukset.pdf>

Bardy, M. & Känkänen, P. 2005. Omat ja muiden tarinat. Ihmisyyttä vaalimassa. Vammala: Vammalan kirjapaino Oy.

Dahlberg, G., Moss, P. & Pence, A. 2007. Beyond quality in early childhood education and care: Languages of evaluation. Toinen painos. Teoksessa: Heikka, J., Fonsen, E., Elo, J. & Leinonen, J. (toim.) Osallisuuden pedagogiikkaa varhaiskasvatuksessa. Tampere: Kopio-Niini Oy, 133-155.

Ebrand Suomi Oy & Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut. 2016. Suomessa asuvien 16-29-vuotiaiden nuorten sosiaalisen median palveluiden käyttäminen ja läsnäolo [viitattu 26.11.2019]. Saatavissa: <https://wordpress.ebrand.fi/somejanuoret2016/>

Eperusteet. 2019. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö [viitattu 14.10.2019]. Saatavissa: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/varhaiskasvatus/1266381/tekstikappale/1366230>

Eriksson, E. 2002. Varhaisen puuttumisen -hankkeen koulutusdiat. Teoksessa Viinikka, A (toim.) Mentalisaatio perheiden kohtaamisessa. Tampere: Hämeen Kirjapaino Oy.

Eriksson, E. & Arnkil, T. 2012. Huoli puheeksi. Opas varhaisista dialogeista. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus [viitattu 24.11.2019]. Saatavissa: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90845/URN_ISBN_978-951-33-1792-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Halkola, U., Koffert, T., Koulu, L. & Mannermaa, L. 2009. Valokuvan terapeuttinen voima. Helsinki: Duodecim.

Helsingin yliopisto. 2019. Tutkimusetiikka [viitattu 24.9.2019]. Saatavissa: <https://www.helsinki.fi/fi/tutkimus/tutkimusymparisto/tutkimusetiikka>

Hintikka, K. 2019. Sosiaalinen media. Jyväskylän yliopisto [viitattu 4.12.2019]. Saatavissa: <http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/sosiaalinen-media>

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 1995. Teemahaastattelu. Helsinki: Yliopistopaino.

Instagram. 2019. Instagram Business. Instagram stories. Tarinat kasvavat räjähdysmäisesti. Onko brändisi pysynyt kehityksen mukana? [viitattu 4.12.2019]. Saatavissa: https://business.instagram.com/a/stories?ref=igb_carousel

Kaarnaset. 2019. Instagram [viitattu 26.11.2019]. Saatavissa: <https://www.instagram.com/kaarnaset/?hl=fi>

Keipi, T. 2015. Now you see me, now you don't. A study of the relationship between internet anonymity and Finnish young people. Väitöskirja. Turun yliopisto [viitattu 4.12.2019]. Saatavissa: <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/113050/AnnalesB405Keipi-DISS.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Jyväskylän yliopisto. 2016. Teemoittelu [viitattu 27.9.2019]. Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysi-menetelmat/teemoittelu>

Kajaanin ammattikorkeakoulu. 2019. Teemoittelu [viitattu 27.9.2019]. Saatavissa: <https://www.kamk.fi/fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Laadullisen-analyysi-ja-tulkinta/Teemoittelu>

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2005. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kanninen, K. & Sigfrids, A. 2012. Tunne minut! Turva ja tunteet lapsen silmin. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kortesuo, K. 2014. Sano se someksi 1: Ammatilaisen käsikirja sosiaaliseen mediaan. Viro: Meedia Zone Oy.

Kouvola. 2019. Lehvätien päiväkotit. Kouvolan kaupunki [viitattu 25.9.2019]. Saatavissa: <https://www.kouvola.fi/kasvu-ja-oppiminen/paivahoito-ja-varhaiskasvatus/paivakodit/lehvatie-paivakoti/>

KyselyNetti. 2019 [viitattu 27.11.2019]. Saatavissa: https://www.kyselynetti.com/?gclid=EAlaIqobChMIqYiVrbGK5gIVyoSyCh0adghBEAAYASAAEgIN_PD_BwE

Lastensuojelun Keskusliitto. 2016. Lastensuojelu ja some – Opas sosiaalisen median käytölle lastensuojelussa [viitattu 26.11.2019]. Saatavissa: <http://lskl.e-julkaisu.com/lastensuojelu-ja-some/>

Leinonen J. 2014. Pedagogisia näkökulmia lasten osallisuuden tukemiseen varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Heikka, J., Fonsen, E., Elo, J. & Leinonen, J. (toim.) Osallisuuden pedagogiikkaa varhaiskasvatuksessa. Tampere: Kopio-Niini Oy, 16-40.

Leinonen, J., Purola, K., Rautavaara-Hämäläinen, M. & Venninen, T. 2011. ”Lähes aina haettaessa sanotaan, että ihan ok päivä – mitä se lopulta tarkoittaa?” Lasten vanhempien ja henkilökunnan osallisuus pääkaupunkiseudun päiväkodeissa. Varhaiskasvatuksen kehittämisyksikkö [viitattu 26.11.2019]. Saatavissa: http://www.socca.fi/files/1618/Lasten_vanhempien_ja_henkilokunnan_osallisuus_paakaupunkiseudun_paivako-deissa_2011.pdf

Lämsä, A. 2013. Verkosto vahvaksi. Toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2019. Lapsi sosiaalisessa mediassa [viitattu 26.11.2019]. Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/lapset-ja-media/lapsi-sosiaalisessa-mediassa/>

Miles, J. 2014. Instagram power. Build your brand and reach more customers with the Power of Pictures. New York: McGraw-Hill Education.

Mäkitalo, A., Nevanen, S., Ojala, M., Tast, S., Venninen, T. & Vilpas, B. 2011. Löytöretkellä osallisuuteen. Kehittämistä ja tutkimista päiväkodin arjessa. Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus [viitattu 29.10.2019]. Saatavissa: http://www.socca.fi/files/1373/Loytoretkella_osallisuuteen_kehittamista_ja_tutkimista_paivakodin_arjessa_II.pdf

Ojala, U. 2011. Opas lasten haastattelijoille ja kuvaajille. Lastensuojelun keskusliitto [viitattu 29.10.2019]. Saatavissa: https://www.lskl.fi/materiaali/lastensuojelun-keskusliitto/Opas_lasten_haastattelijoille_ja_kuvaajille.pdf

Opetushallitus. 2019. Pedagoginen dokumentointi [viitattu 25.9.2019] Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/pedagoginen-dokumentointi>

Opetushallitus. 2018. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018 [viitattu 24.10.2019]. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf

Pönkä, H. 2014. Sosiaalisen median käsikirja. Jyväskylä: Docendo Oy.

- Pönkä, H. 2019. Sosiaalisen median katsaus [viitattu 4.12.2019]. Saatavuus: <https://www.slideshare.net/hponka/sosiaalisen-median-katsaus-042019-laaja-versio>
- Rajala, E. 2019. Pedagoginen dokumentointi lasten osallisuuden näkökulmasta varhaiskasvatuksen oppisisältöjä integroivassa steam-toiminnassa. Pro gradu. Jyväskylän yliopisto [viitattu 25.11.2019]. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/64544/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201906123145.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Rintakorpi, K. 2009. Dokumentointi toiminnan kehittämisen välineenä. Teoksessa: Ruokonen, I., Rusanen, S. & Välimäki, A. (toim.) Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa – Iloa, ihmettelyä ja tekemistä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 83-89 [viitattu 21.11.2019]. Saatavissa: <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80314/3ade1cb7-b61e-4c73-b0a8-b0305b3f927b.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Rintakorpi, K. 2018. Varhaiskasvatuksen tallentamisesta kohti pedagogista dokumentointia. Väitöskirja. Helsingin yliopisto [viitattu 19.11.2019]. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/229852/Varhaisk.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Rintakorpi, K. & Vihmari-Henttonen, E. 2017. Tää on meidän maailma! Pedagoginen dokumentointi varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Lasten Keskus ja Kirjapaja Oy.
- Rissanen, M. 2014. ”Alku menikin todella loistavasti” Vanhempien huolet lapsen päivähoiton aloituksessa. Varhaiskasvatustieteen kandidaatin tutkielma. Jyväskylän yliopisto. [viitattu 12.11.2019]. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/43378/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201405111685.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Ronkainen, S. & Karjalainen, A. 2008. Sähköä kyselyyn! Web-kysely tutkimuksessa ja tiedonkeruussa. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino.
- Roos, P. 2016. Mitä kuuluu? Lapsen kertomukset ja osallisuus päiväkotiarjessa. Vaasa: Waasa Graphics Oy.
- Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [viitattu 22.11.2019]. Saatavissa: https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html
- Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.

Seitz, H. 2008. The power of documentation in the early childhood classroom. Young children [viitattu 20.11.2019]. Saatavissa: <https://www.naeyc.org/sites/default/files/globally-shared/downloads/PDFs/resources/pubs/seitz.pdf>

Suomen Digimarkkinointi Oy. 2019. Instagram Stories vs. Snapchat. Mitä Instagram Stories merkitsee Snapchatin tulevaisuudelle? [viitattu 29.10.2019]. Saatavissa: <https://www.digimarkkinointi.fi/blogi/instagram-stories-vs-snapchat>

Tilastokeskus. 2019. Vapaa-aikatutkimus [viitattu 26.11.2019]. Saatavissa: <http://www.stat.fi/til/vpa/meta.html>

Turja, L. 2017. Lasten osallisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa: Hujala, E & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-Kustannus, 38-55.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta [viitattu 1.1.2020]. Saatavissa: https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Viitanen, P. 2019. Päiväkodin varajohtaja. Lehvätien päiväkot. Haastattelu 20.9.2019

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

LIITTEET

Liite 1: Saatekirje Kaarnasten huoltajille

Liite 2: Valokuvaus, videointi ja tallenteiden julkaisulupalomake

Liite 3: Päiväkodin tarpeet ja toiveet -teemahaastattelu

LIITE 1. Saatekirje Kaarnasten huoltajille

Tervehdys Kaarnaset -ryhmän huoltajat!

Olen Petra, 21-vuotias sosionomiopiskelija lastentarhanopettajan pätevyydellä Lahden ammattikorkeakoulusta. Olen tekemässä ammattiin valmistumiseeni liittyvää opinnäytetyötä Lehvätien päiväkodissa lastenne ryhmässä. Työn tavoitteena on ottaa käyttöön sähköinen tiedotuskanava eli yksityinen Instagram -tili, joka mahdollistaa teille kotiväelle lasten päiväkotiarjen seuraamisen kuvien ja videoiden muodossa reaaliajassa. Instagram on älypuhelimiin ladattavissa oleva sosiaalisen median kanava ja kuvanjakopalvelu, jonne rekisteröitymällä pääsette päiväkotiryhmän tiliä seuraamaan. Tili on löydettävissä jo nyt nimellä Kaarnaset ja sinne hyväksytään seuraajiksi vain teidät lasten huoltajina. Kukaan teidän, päiväkodin henkilökunnan ja minun lisäksi ei tule näkemään tilin julkaisuja. Kuvat ja videot eivät myöskään tule näkymään muualla.

Aloitan tilin päivittämisen loka-marraskuun aikana ja jatkan sitä kolmen viikon ajan. Tulen olemaan ryhmässä paikalla muutamia kertoja viikossa, jolloin otan kuvia ja videoita päiväkotiarjesta. Kuvaus tapahtuu päiväkodin tabletilla tai kännykällä. Kaarnasten Instagram -tilillä näkyvät vain lapset, joiden huoltajilta olen saanut luvan (lupakysely ohessa) kuvaukseen, sekä tallenteiden julkaisuun. Luvasta huolimatta Instagramissa ei tule näkymään lasten naamvoja tai henkilötietoja, kuten vaikkapa nimiä. Lapsia kuvataan esimerkiksi takaa siten, että vaatteet saattavat näkyä, mutta kasvot eivät.

Instagramin käyttöönotolla lastenne ryhmässä on tarkoitus lisätä huoltajien osallisuutta päiväkotiarjessa, sekä tukea teidän ja päiväkodin välistä yhteistyötä. Toivon, että otatte opinnäytetyöni positiivisin mielin vastaan, jotta Instagramin käyttö jatkuisi päiväkodin henkilöstön toimesta jatkossakin. Tervetuloa seuraamaan Kaarnasten päiväkotiarkea Instagramiin! 😊

Jos opinnäytetyöni herättää kysymyksiä, minuun saa yhteyden parhaiten laittamalla sähköpostia osoitteeseen petra.laherto@student.lamk.fi Otan mielelläni vastaan lisäkysymyksiä tai muita ajatuksia opinnäytetyöhöni liittyen!

Ystävällisin terveisin,

Petra Laherto

LIITE 2. Valokuvaus, videointi ja tallenteiden julkaisulupalomake

VALOKUVAUS, VIDEOINTI JA TALLENTEIDEN JULKAISULUPA

Annan suostumukseni lapseni _____
lapsen nimi

Valokuvaamiseen	☐
Videointiin	☐
Kuvan / videon julkaisuun <u>Kaarnasten Instagramissa</u>	☐

Päivämäärä

Huoltajan allekirjoitus

Palautathan tämän lupalomakkeen päiväkotiryhmänne aikuisille viimeistään ma 28.10.2019. Palauttamaton lupalomake tulkitaan luvan hylkäämiseksi.

LIITE 3. Päiväkodin tarpeet ja toiveet -teemahaastattelu

Päiväkodin tarpeet & toiveet

0 %

Hei!

Tämä kysely liittyy opinnäytetyöhöni Lehvätien päiväkodin Kaarnasten ryhmässä, jossa tavoitteena on ottaa käyttöön toimiva sähköinen tiedotuskanava, Instagram. Tavoitteena on myös luoda yksinkertainen opas päiväkodin henkilökunnalle, joka pyrkii auttamaan ja motivoimaan teitä jatkamaan ryhmänne Instagramin päivittämistä jatkossakin. Opinnäytetyön tarkoituksena on lisätä vanhempien osallisuutta ja tietoisuutta lastensa päiväkotiarjesta, sekä tukea vanhempien ja päiväkodin välistä yhteistyötä.

Kysely on tarkoitettu teille, Kaarnasten kasvattajille, sekä päiväkodin johtajalle. Kyselyllä kartoitetaan päiväkotiryhmänne tarpeita ja toiveita liittyen Instagramin päivittämiseen, sekä tulevan oppaan sisältöön. Kysymyksiin vastataan anonyymisti, eikä omia tietojaan tarvitse syöttää ollenkaan. Anonyymejä vastauksia tullaan tarkastelemaan opinnäytetyössäni. Kun olen saanut kaikilta asianomaisilta vastaukset ja käsitellyt niitä opinnäytetyössäni, tämä kysely ja siihen liittyvät vastaukset tullaan poistamaan kokonaan.

Kiitos vastauksistanne etukäteen!

Seur.

TEEMA 1: PEDAGOGINEN DOKUMENTOINTI

Miten pedagoginen dokumentointi näkyy ryhmässänne? *

TEEMA 1: PEDAGOGINEN DOKUMENTOINTI

Kuinka olet hyödyntänyt valokuvausta pedagogisessa dokumentoinnissa? *

TEEMA 1: PEDAGOGINEN DOKUMENTOINTI

Miten ryhmänne lapset osallistuvat ja vaikuttavat pedagogiseen dokumentointiin? *

TEEMA 2: HUOLTAJIEN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ / KASVATUKUMPPANUUS

Minkälaista tietoa tai kokemusta sinulla on yleisesti sosiaalisen median käytöstä hoitajien kanssa tehtävässä yhteistyössä? *

TEEMA 2: HUOLTAJIEN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ / KASVATUKUMPPANUUS

Millaisia mahdollisuuksia näet somen hyödyntämiseen hoitajien kanssa tehtävässä yhteistyössä? *

TEEMA 2: HUOLTAJIEN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ / KASVATUKUMPPANUUS

Miten olet aikaisemmin kasvattajan työssäsi käyttänyt sosiaalista mediaa tiedotuskanavana kasvattajan ja hoitajien välillä? Jos et ole käyttänyt työssäsi somea tiedotuskanavana hoitajien kanssa, miksi et? *

TEEMA 3: SOSIAALISEN MEDIAN KANAVA INSTAGRAM

Millaista kokemusta sinulla on Instagramin käytöstä? *

TEEMA 3: SOSIAALISEN MEDIAN KANAVA INSTAGRAM

Millaisena koet Instagramin käytettävyyden? *

TEEMA 3: SOSIAALISEN MEDIAN KANAVA INSTAGRAM

Millaisissa päiväkotiarjen tilanteissa olisi mahdollista dokumentoida lapsia ryhmänne Instagramiin? *

TEEMA 3: SOSIAALISEN MEDIAN KANAVA INSTAGRAM

Millaisissa päiväkotiarjen tilanteissa olisi mahdollista dokumentoida lapsia ryhmänne Instagramiin? *

TEEMA 3: SOSIAALISEN MEDIAN KANAVA INSTAGRAM

Millaisiin ryhmänne tarpeisiin Instagram -tilin toivot antavan apua? *

TEEMA 3: SOSIAALISEN MEDIAN KANAVA INSTAGRAM

Mitä muita toiveita sinulla on ryhmän kasvattajana Instagram -päivityksiin liittyen? *

TEEMA 4: INSTAGRAMIN PÄIVITTÄMISEEN OHJAAVA OPAS

Missä Instagramin päivittämiseen liittyvissä asioissa toivot saavasi apua oppaan sisällöstä? *

TEEMA 4: INSTAGRAMIN PÄIVITTÄMISEEN OHJAAVA OPAS

Millainen opas mielestäsi auttaa ja motivoi ryhmänne kasvattajia jatkamaan Instagram -tilin päivittämistä jatkossakin? *

TEEMA 4: INSTAGRAMIN PÄIVITTÄMISEEN OHJAAVA OPAS

Millaisessa muodossa koet tulevasta oppaasta olevan eniten hyötyä: sähköisenä vai konkreettisenä paperisena versiona? *

VAPAA SANA

Onko sinulla muuta sanottavaa tai toiveita liittyen Instagram -tiliin tai sen päivittämiseen ohjaavaan oppaaseen?

Kerro se tähän :)